

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

ПРОТОКОЛ

№ 35

от заседание, състояло се на 16 октомври 2024 г.

ПРИСЪСТВАТ: д-р Габриела Наплатанова – и.д. председател, Галина Георгиева, Къдринка Къдринова, Пролет Велкова и д-р Симона Велева

Начало на заседанието 10.00 часа, водено от Габриела Наплатанова – и.д. председател на СЕМ.

Съставил протокола – Нина Иванова.

Изслушване на кандидатите за генерален директор на Българското национално радио по реда на подадените в деловодството на СЕМ документи, както следва:

1. Ива Дойчинова-Димитрова
2. Валерий Тодоров
3. Георги Даскалов

Габриела Наплатанова: Добро утро на всички, които ще проследят втория ден от изслушванията на кандидатите за генерален директор на Българското национално радио и тези, които ще го проследят онлайн в стрийминга, който се осъществява от Българското национално радио!

Нека все пак да припомним регламента, по който ще се осъществяват изслушванията и днес, както и вчера. Всеки кандидат представя концепцията си за развитие на обществената медия в рамките на до 15 минути. Членовете на Съвета за електронни медии ще имат възможност в рамките на до 5 минути да отправят своите въпроси към кандидата. Времетраенето на отговорите е общо до 20 минути с възможност за удължаване, но с не повече от 10 минути. След приключване на изслушването представители на Българското национално радио могат да задават своите въпроси на кандидата, като времето за изложения на всички въпроси е общо до 5 минути. След изчерпване на зададените въпроси към него, кандидатът отговаря в рамките на до 10 минути, след което ще има за финално обобщение минутка и половина.

Днес ще изслушаме трима кандидати за позицията генерален директор на БНР, като първа ще бъде госпожа Ива Дойчинова-Димитрова.

Ще започна с нейното представяне с кратката биологична бележка, която ни е предоставила като част от пакета документи за участие в процедура.

Госпожа Ива Николова Дойчинова е радио- и телевизионен журналист с многогодишен опит в медиите ФМ+, БНР, Радио Фокус, БНТ, Нова телевизия и БТВ.

Знакови нейни предавания са „Искам работа“ по Nova.tv, „Денят започва“ и „Обещанието“ по БНТ, „Часът на мама“ и „Денят е прекрасен“ по БТВ, „Радиокафе“ по „Радио София“, „България, Европа и светът на Фокус“ и „Сценарий от бъдещето“ по „Радио Фокус“ и други.

Управленският опит е резултат от работата ѝ като програмен мениджър на Радио ФМ+ София и GROUP, заместник-главен редактор Сутрешни предавания на програма „Христо Ботев“, директор на програма „Радио София“ и програмен директор на радиоверига Фокус.

Притежава отличията „Рицар на книгата“, „Жена на годината“ за телевизионна журналистика, „Сребърен чадър“ от Media mix за предаването „Искам работа“ и „Златно перо“ за кампанията Будител на годината.

Госпожо Дойчинова, думата е Ваша. Заповядайте да представите визията си за развитието на Българското национално радио.

Ива Дойчинова-Димитрова: Добро утро, госпожо председател, членове на СЕМ, колеги от Българското национално радио и всички, разбира се, които в момента ни наблюдавате!

Дойдох тук, водена от една идея, която е колкото управленска, толкова и лична мисля, че и гражданска. Ние сме в състояние на политическа криза в последните три години, но сме и в обществена криза. Ние сме в криза на говоренето, на чуването, на диалога и на общите ни цели като общество. И докато си мислех дали искам да дръзна да поема една такава голяма отговорност, каквато е ръководството на Българското национално радио си мислех за идея, от която да кликне, която знам, че мога и искам да реализирам и тя беше ето тази трансформация. Това е Българското радио каквото е в момента – малко самодостатъчно, малко останало назад, наблюдаващо и отразяващо това, което се случва, чиито стени се отварят и то се превръща във форум, излиза в средата на общественото пространство и започва да реализира онази кръгла маса, която ни е необходима толкова време след прехода. Кръгла маса, в която по всички важни теми да могат да се чуват различните гледни точки, но не просто да ги чуваме, да се научим отново да слушаме и да диалогизираме нормално, без да се караме.

Атомизацията в българското общество е толкова голяма, че имам чувството, че напоследък действително не успяваме да намерим общото кратко на онова, което ни е нужно като общество, а то ни е нужно. Затова тръгнах от лидер на обществения диалог. Аз смятам, че на БНР му отива да бъде лидер на обществения диалог, да го води и това да се случва на ежемесечна база.

Но преди да стигна дотам се опирам до втората думичка в моята концепция и тя е истината, защото аз смятам, че има такава и тя е обективна. В последните години, когато ние си говорим за постистина, посттруд, даже стана дума на година на един от речниците, дезинформация, пропаганда или фактчек, ние забравихме, че има една обективизация на истината, която стъпва върху факти. И смятам, че БНР трябва да представи този тип журналистика, която да бъде равна на истината стъпила върху факти в контекст.

Третата, разбира се, е това, което е родило Българското национално радио, то е създадено като културна институция. И тук говоря за културата като продукция, културата на езика, радиообщуването, културата на писане, създаване на публикации, но и култура в обществения разговор. Искане ми се да чувам повече културен разговор, послания и то не само от политиците.

БНР форум – там, откъдето тръгнах, това е създаване на събития, иска ми се да успеем да го правим на месечна база, които се създават по важните теми за обществото. Не знам дали само аз се чувствам изпреварена с решения, които дори не са моя тема или не са минали на обсъждане, като да речем Закона за забрана на пропагандата за различната сексуалност или за чуждестранните агенти, промените в Конституцията. Всичко, което

ни се случва в момента, сякаш не минава през нашата тема. Тема ли е това в обществото? Говорим ли по нея? Важна ли ни е? И затова ми се струва, че лидирането на БНР в този контекст е нещо ключово за цялото ни общество. И тук аз виждам знаковите лица на радиото. БНР има страхотни журналисти – и доказани, и млади. Тук виждам различните регионални радиостанции, които биха могли да домакинстват някои от тези срещи, разбира се, с повод. Тук виждам страшно много възможности нещо, което е световна тенденция – медиите да създават съдържание през събитията, които правят, а не само да отразяват. И аз смятам, че това е и световна, и българска тенденция.

Как ще стигнем обаче до всички тези цели, минавайки и през ефира? Започваме с реалността. Този разрез не е хубав за БНР, но преди това да кажа хубавия. Ние знаем от години, такова е изследването, с което аз разполагам и съм използвала, на GARB през юни в големия разрез 15 – 69, БНР е номер 1 заедно с „Веселина“. Това е авторитет, това е марка, това е институция. И това е прекрасно. Нека обаче да видим каква е ситуацията при активната аудитория 25 – 54-годишните, в случая градска. БНР е на предпоследно място с всичките си 11 програми. Това говори, че то не успява да достигне до активната аудитория. То е радио на малките населени места, в една по-почтена възрастова категория, която аз безкрайно уважавам, защото, ако някой е страстен слушател на „Хоризонт“, това е майка ми. Тя мисля, че знае от сутрин до вечер какво се случва. Отиваме и в още по-младите 18 – 34 годишните, където вече аудиторният дял отива на 5,67, което наистина означава, че Българското национално радио изпуска едно цяло поколение, което е важно и което е бъдещето.

Ще обективирам това, което показвам, с изследването на EBU. То е Audience trends: radio от 2024 г. Това са младите 15 – 24 и там разрезите са различни, където България е на последно място. Абсолютно последно с 0,5%. Погледнете къде са Швейцария, Швеция, Дания. Говорим за много сериозни цифри за обхващане от националните медии, от националното радио на младата аудитория, което означава много изпуснати метри, много изпуснато време и много изпуснати години. Предполагам, че и другите кандидати са Ви казали това, аз го слушам наистина и от години, че за съжаление БНР не успява да направи реформите, които ще стигнат до младата и активна аудитория, а това смятам, че е изключително важно.

Искам да Ви покажа и този слайд от изследването на EBU, то отново е сред слушащите обществените радиостанции. Топ PSM радио жанровете, тоест жанровете за аудио, заради които радиото се слуша, 48% е заради музиката. Музиката е пълнокръвно, достойно, пълноценно съдържание, никога не трябва да я изпускате и не трябва да смятате, че тя е пауза или нещо различно. Тя е ритъмът, в който прекрасните водещи могат да вкарват своите динамизирани модули, таргети и цели, така че да може едно радио наистина да бъде слушано.

Каква е стратегията, която предлагам, на фона на всичко, което казах?

Започваме с най-логичното и то е анализ на аудиторията. Ако искаме да стигнем до младата и активна аудитория, ние трябва да знаем къде е тя, какво я интересува, кои са нейните теми наистина? Къде, в кои канали присъства, къде живее тя? Ние така стартирахме навремето първото talk радио в България „Новините сега“ и мога да ви кажа, че това социологическо изследване на това какво интересува аудиторията учуди всички нас. Ние си мислим, че всички се интересуват от българска политика и спорт, но не е точно така. Времето и образованието, дори театърът беше на седмо място. Международната политика беше много напред. Това е едно изследване, което много отдавна направихме, но при рестарта на „Радио София“ отново направихме изследване на аудиторията и те показват интересни неща. Така че след като видим този анализ, направен от сериозни социолози обаче, не само от нас, правим един стратегически план за следващите три години, не само защото ръководството има този мандатен план, а

защото за три години може да се развие това, което искаме, и той ще бъде абсолютно измерим, не пожелателен и не с общи приказки. Ще говорим за аудитории, за проценти, до които ще достигнем. След това дирекция „Ефир, дигитално съдържание и събития“, заедно с всички останали директори на програми, продуцентите на програми и екипите ще трябва вече да минат в конкретика – дигитални канали, конкретни подкасти, конкретните теми, за коя аудитория къде сме, защото е наивно да се мисли, че едно и също радио ще се слуша от 18 -34-годишните до 69. Няма такова, но продуктите трябва да бъдат разработени спрямо всяка една аудитория. И след това, разбира се, отиваме към реализация. Аз не мисля, че това ще отнеме много време, някои неща могат да се направят веднага, но тук вече действително ефирно, дигитално и събитийно съдържание, за да достигнете до желаните резултати в рамките на голямата цел – лидер на обществения диалог, истината и културата. Естествено ние сме там, ние не искаме всяка аудитория – тази, която слуша да речем „Веселина“, част от нея може да дойде, аз уважавам всички аудитории, но не на всяка цена и не всички ще дойдат.

Много е важно да кажа, че не ми се иска управлението да става чрез налагане отгоре на готови решения, защото в БНР има толкова творчески потенциал и толкова опитни хора, че ми се иска те да влязат в този процес и да бъдат част от него.

Управленската структура, която предлагам и която ще реализира всичко това, е доста различна от сега съществуващата. Сега съществуващата е много различни отделни дирекции и – повярвайте ми – като управляващ „Радио София“ ми беше много трудно понякога да съгласувам всичко. Това отнема страшно много време и енергия в администриране.

Предлагам една голяма творческа „Ефир, дигитално съдържание и събития“ под която има продуцентски центрове „Новини и актуални предавания“ абсолютно извън сега съществуващите програми, която да координира всички и национални, и регионални емисии, продуцентски център „Дигитални програми“, продуцентски център „Музика“, който ще определя музикалния облик на програмите, продуцентски център „Събития, БНР форум“ и всички останали кампании, за които ако искате след това можем да говорим. Административната дирекция би трябвало да координира и ефективизира работата на „Човешки ресурси“, „Правен отдел“, „Архиви“, „Секретариат и деловодство“ и „Сигурност“. Отделни са дирекция „Финанси и контрол“, „Търговска дейност и приходи“, „Техника, ИТ и развойна дейност“. Тук ще вляза малко повече в детайли, когато говорим за киберсигурност. Директорите на програми ми се иска след това сегашният отговорен редактор да бъде главен продуцент. Изобщо продуцентският принцип и сега го има на хартия в БНР, но той не действа. Продуцентският принцип говори за повече креативност, инициативност и реализация на нещата.

Програмните приоритети, които предлагам: разширяване на аудиторията чрез ефирно дигитално и събитийно съдържание, насочена към 18 – 34 и 25 – 54; музикално форматиране на всички програми спрямо жанра им; информационната „Хоризонт“ ще има едно музикално съдържание, елегантната културна „Христо Ботев“ – друго, Благоевград ще звучи по един начин, Видин – по друг, заради музиката, която тези региони обичат и харесват; динамизиране на говорните модули с акцент върху теми и жанрове, желани от аудиторията. Аз не залагам на революционни промени, а по-скоро на тематизиране, което е по-близко до аудиториите, до които отиваме. Динамизиране, защото това е наука – просто концентрацията на слушателя пада след 180-ата секунда. Това е доказано във всички форуми, на които съм била, тоест трябва да се върви към по-голяма динамика. Включване на екипите и журналистите в обновяването на програмите. Киберсигурност и технологично развитие. БНР е изключително уязвимо. Всички си спомняте драмата през 2022 г., когато имаше кибератаки към много медии, но БНР беше съсипано. И държа да кажа, че е изключително важно за обект от значение за

националната сигурност да се направи един много ключов одит какво е сървърното пространство, къде е, достатъчно ли е, кой има контрол върху него и дали той е на БНР? Какво е разписано като киберсигурност, защото това е преди всичко организация, обучение и трябва да има задължително екип от IT специалисти, които са добри. В момента мисля, че няма. И отделно човек, който да се занимава с киберсигурност.

Формите на финансиране. Сигурно всички тук сме казали, че сега съществуващият Закон за радиото и телевизията базиран на финансиране час програма в тази си част е много остарял, защото няма медия в момента, която да се реализира само ефирно нито в Европа, нито в България. Ние ще говорим за увеличена дигитална продукция, за платформи, насочени изцяло към младите и това е един много голям ресурс. Дори в сегашните дигитални канали и програми на БНР студиото мисля, че не е това, което заслужава БНР. Трябва да се вложи много повече ресурс и по този начин чрез промил или процент от brutния вътрешен продукт да се финансира по-справедливо радиото.

Засилване на рекламите е възможност и в дигиталните платформи. Цитирала съм БАКА (Българската асоциация на комуникационните агенции), които отчитат ръст от 12% в дигиталните платформи. Той е най-големият. БНР леко срамежливо се отнася към позиционирането на банери в сайта, а това не е редно, особено ако сайта стане по-функционален, по-динамичен и по-модерен. Предполагам, че се работи в тази сфера, но аз със сигурност ще го направя.

Целево финансиране на ключови проекти като дигитализация, киберсигурност – това е изключително важно.

Архивите. Златният фонд на Българското национално радио е памет не само за България, но той може да бъде допълнителен приход.

БНР има всъщност доста сериозни ресурси само да генерира приходи. Ето например един от любимия ми – радиотеатъра. Тук има една продукция, която е огромна, но тя ефирно се излъчва веднъж седмично с едно повторение. Представете си как би изглеждала една ето такава платформа, в която имаме изключителни произведения, до които има платен достъп, разбира се, това е интелектуална собственост. В момента в Storytel има някои произведения, но не знам защо са толкова малко. Може да се направи. Представете си една такава платформа. Тук млади хора и студенти биха могли да изслушат „Тютюн“, нов живот на класиките, биха могли да си изслушат „Под игото“, биха могли да направят изключително много за себе си и за образованието си.

С този заключителен кадър искам отново да ви покажа моята визия. БНР има изключителен потенциал да води обществения диалог. БНР има изключителен потенциал да достигне и до младите, и до активните. И аз вярвам, че с едно управление на съмишленици заедно с екипите, заедно с хората на БНР ние можем да постигнем много.

Габриела Наплатанова: Благодаря ви. Прецизна сте. Имате само 30 секунди, които са Ви останали като резерв от изложението.

Ива Дойчинова-Димитрова: Цял живот в ефир помага.

Габриела Наплатанова: Така е – дисциплина.

Госпожо Георгиева, Вие първа ще отправите своите въпроси към кандидата госпожа Дойчинова-Димитрова. Заповядайте.

Галина Георгиева: Благодаря, госпожо председател.

Благодаря и на Вас, госпожо Дойчинова, за това, че се включихте в процедурата, за това, че днес представихте своята модерна визия за развитие на Българското национално радио!

Казвате, че Българското национално радио има изключителен потенциал. Точно заради тази си изключителност тук, на масата в Съвета за електронни медии се разви един дебат и той е свързан до известна степен за свободата на Българското национално радио, за

начина му на финансиране и следва ли финансирането да е обвързано с мисията и мисията с финансирането от висока степен на важност. Вие засегнахте в своята презентация и виждането си за начина на финансиране, но ми се иска да поговорим и в случай че Вие получите доверието от съветниците и станете генерален директор на Българското национално радио ще бъдете част от диалога за промени в Закона за радиото и телевизията, бих искала да разбера Вашето виждане.

Ива Дойчинова-Димитрова: Аз го казах, макар и много набързо. Още, когато бях поканена в БНР 2018 г., тогава Александър Велев беше генерален директор и когато се заехме с преформатирането на сутрешните предавания на „Христо Ботев“ аз отидох и зададох този въпрос: как се финансира БНР? Как се получава всеки един отделен бюджет като кутийка, с който аз също така разполагам? Той се получава като част от нещо. Тогава все още имаше хонорари. И аз получих отговор: час програма. Не можех да повярвам, че е възможно по този начин. Какво измерва всъщност един час програма. Ако един час програма, един час радиотеатър например, там имаш драматургия, там имаш актьори, там имаш музика, там имаш сценарий, там имаш режисьор. Ако е час програма, в който аз си водя, той е нещо различно като час програма. Дори да е само на час програма какво означава това? Аз смятам, че този признак е толкова формален, че дори аз не мога да го оразмеря. Ето сега говоря за нова продукция на радиотеатъра, но ако този час програма... Или новинарският час, който също беше много успешен формат на времето. Аз лично смятам, че това трябва наистина да мине през мисията и целта, до която искаме да достигнем и формите за нея.

В същото време, когато говоря това ние знаем, че в БНР работят много хора, които получават малко пари и това е тъжно. Повярвайте ми, много е трудно да мотивираш екип, в който някой получава 1300 лв., а е много добър. И на мен много ми се иска да могат да се диференцират повече нещата, защото ако един човек е талантилив да прави и ефир, и да речем подкаст, и да бъде водещ на БНР форум, и повече неща на мен ми се иска да могат тези хора наистина да бъдат мотивирани.

Краткият отговор е: да, бих участвала с моя екип и разбира се, с хора, които са доста навътре в правото и в нормативната уредба, така че да може тези текстове в ЗРТ не просто да носят повече пари, а и да бъдат справедливи. И когато говорим за продукти – всеки един от тези продукти има различна стойност и като тежест в обществото, но и като производство.

Галина Георгиева: Давате пример в своята презентация за общества като Дания, Швеция, Норвегия. Това са култури, които отглеждат от малки и възпитават своята аудитория. Струва ми се доста закъсняло желанието да привлечем тази 18 – 45 аудитория. Да поговорим и за методиката, по която бихте направили това.

Ива Дойчинова-Димитрова: Много сме се забавили, ако трябва да съм честна. Аз слушам този разговор като всичко и като служител на БНР от много години. Но не е късно, защото иначе просто аудиторията ще се стопи, с цялото уважение към мама, тя е на 82. В малките градове пенсионерите са много хубави, красиви хора, само че тогава защо ще искаме тези пари и защо ще искаме това доверие? Мисията се изпълнява, когато ние се слушаеме, или нашите продукти се слушат. Аз така ги виждам нещата.

Аз смятам, че е напълно реалистично 25 – 54 да бъдат привлечени. Просто радиата трябва да бъдат слушаеми. Прекалено дългите говорни модули, много тежките предавания просто не могат да бъдат слушаеми. Има една измеримост в радиоправенето – времето, прекарано в слушане (time spent listening). Това са 15 минути, исторически те от много време са толкова, в които е хубаво да чуеш едни новини, поне една песен и един говорен модул. От тази гледна точка аз смятам, че динамизирането... Пак казвам – БНР има страхотни водещи, но там трябва да има и страхотна музика, там трябва да има и страхотно анимиране. Анимирането в модерната журналистика означава започване

наистина с централен въпрос, ясни таргети, ясни мишени във всеки един модул. Аз смятам, че тези неща могат много бързо да се получат.

Но и това, което ви казах, с анализа на аудиторията, когато ние направим един анализ на интересите на аудиторията ще видим какви ще ни бъдат темите. Давам ви един пример: в момента мисля, че няма добро предаване за финанси и икономика в програмите. Едно хубаво предаване, а това е тема: какво ще се случи като влезем в еврото, къде да инвестираме, какво се случва с българската икономика, защо постъпват храните и така нататък. И ето тук вече е творческата част – дали да направим един много красив, голям, хубав финансово-икономически блок, или това да бъде тематизиране на ежедневна база в „12+3“. Но аз смятам, че когато ние започнем да говорим за нещата, които интересуват хората, или на регионална база: какво се случва в моя град, какво се случва в моя регион, защо тук безработицата е по-голяма, защо продължава инфраструктурата да е най-лошата от всички – ето това са неща, които аз смятам, че когато говорим на хората така, че да влизаме в техните интереси, в техния живот, в техния ритъм и това е слушаемо радио – радио с хубава музика, така ще се случи.

Не бива да се отказваме от младата аудитория. Давам един пример с радио Фриц на ARD, той ни беше показан на едно обучение преди няколко години по времето на господин Балтаков. Мартин Лис от Би Си Ай – една консултантска агенция, показва нещо прекрасно. Това е платформа, прилича на тази, която ви показах за радиотеатъра. Всичко това обаче е с подкасти на абсолютно младежки теми включително депресии, насилие от всякакъв характер, кой съм аз. И това нещо всъщност е част от портфолиото на ARD, но то е сайт, платформа и всичките тези неща страшно много се слушат.

Това, което показах и с радиотеатър, точно като споменахте за скандинавските страни, там всъщност са страшно модерни радиосериалите. Тоест всичко това може да се надгради към един радиосериал, защото в момента слушането като аудиокниги, като подкасти е абсолютен бум и БНР трябва да се възползва от това.

Галина Георгиева: Всичко е много прекрасно, но да се върнем в реалността. Българското национално радио има бюджет от около 61-62 милиона. Тригодишният мандат, няколко пъти споменахте, че за Вас би могло да бъде достатъчно време да реализирате тези смели идеи. Наистина ли смятате, че три години и въпрос освен на мандат ли е реализирането им?

Ива Дойчинова-Димитрова: Аз се разположих, честно казано, в рамките на мандата, защото е почтено, но в предложенията за промени в Закона за радиото и телевизията, в предишните, по които работеха господин Балтаков и господин Митев, беше заложен петгодишен мандат, който е много по-реалистичен и ще ви кажа защо. Когато се тръгне с реформи има един път, който трябва да се премине и той е труден, той не е комфортен за двете страни. Бидейки част от тези промени аз съм виждала и умората в хората на БНР, които: хайде пак наново, хайде пак наново. Идва поредният нов директор пак наново започва цялата тази история. И те казват: и това ще мине. Идеята не е да мине. Идеята е зад тази промяна да има устойчивост. Дори ако щете за привличането на един качествен управленски екип хората искат хоризонт пред себе си. Всички – и тези, които се нагърбват с тази отговорност, и тези, които ще се нагърбят с това да оправдаят промяната.

Галина Георгиева: Разбирам, че имам още мъничко време. В стратегическото направление посочвате в своята концепция защита на журналистическата и редакционна независимост. Е ли генералният директор гарант?

Ива Дойчинова-Димитрова: Абсолютно. Абсолютно той е гарант. Първо, предполагам, че върху него, естествено, има натиск или има някакъв опит да се провлачат някакви влияния или зависимости, но във всички случаи аз смятам и съм човек с характер, че има проводници на подобен тип влияние в самите структури вътре и това трябва да бъде

много внимателно контролирано и гарантирано. Защото, освен че има прекрасни смели журналисти, които правят това, което правят ние не трябва да забравяме никога, че има стандарти и че тези стандарти са равна отдалеченост, различни гледни точки и непрокарване на никакъв вид дезинформация. Но затова има редколегии, затова има програмен съвет, затова има директори на програми и генерален директор, за да не се допусне подобно нещо. Но аз ще бъда гарант категорично.

Галина Георгиева: Да взема дума и от Вас – засилване на журналистическите стандарти и борба с дезинформацията.

Ива Дойчинова-Димитрова: Да.

Галина Георгиева: Обърнали сте в един абзац на цяла страница във връзка с предаването „Политически НЕкоректно“. Каква е причината да го направите?

Ива Дойчинова-Димитрова: Аз бях част от програмния съвет през април по повод предаването, което Петър Волгин направи с Костадин Костадинов за кораба „Царевна“. Ние се събрахме, тогава всъщност Общественият съвет реагира. Това също е много хубав контролен орган между другото. Изслушахме го, разбира се, има протокол от това събрание и естествено господин Волгин беше наказан, защото бяха нарушени стандартите и като разговор, и като въпроси, и като внушения, и като цитирани източници, които макар че не бяха един и два, бяха еднопосочни и не особено надеждни. Аз смятам, че не може един човек да бъде недосегаем, независимо какви убеждения има. Като Петър Волгин има много хора в българското общество, които мислят по този начин, но не бива да се допуска да се прави лична политическа пропаганда, защото финално, когато в крайна сметка беше поканен в листите на „Възраждане“, това някак си подпечата факта, че той неслучайно канеше много често точно този събеседник и се случи това, което се случи. И в крайна сметка си изгради една политическа кариера на гърба на Националното радио, което не е редно който и да е да го направи, и това беше допуснато. Аз лично не бих искала да се случи втори път подобно нещо.

Галина Георгиева: Благодаря Ви, госпожо Дойчинова.

Габриела Наплатанова: И аз благодаря.

Следваща поред е госпожа Къдринка Къдринова. Заповядайте.

Къдринка Къдринова: Благодаря, госпожо Председател.

Благодаря, госпожо Дойчинова за Вашата презентация, която беше доста интересна и отвори хоризонт пред Вашето виждане за развитието на радиото.

Аз имам няколко въпроса, но ще продължа темата, която подхвана госпожа Георгиева, за която стана дума вече около предаването на Волгин. Тук аз искам да цитирам всъщност една мисъл на Ноам Чомски, която Вие цитирате във Вашата концепция: „Ако медиите са под контрола на властта, това е диктатура. Ако властта е под контрола на медиите това е демокрация“. И много близо след този цитат давате за пример случая с предаването „Политически НЕкоректно“ на Петър Волгин, като посочвате в прехода, че желанието за контрол над медиите е видимо, силово и за съжаление резултатно. И продължавате със случая с Волгин. Това малко ме озадачава, защото с всички, разбира се, нюанси около споровете, които породиха журналистическото участие години наред на колежата Волгин, аз все пак бих отбелязала, че неговите изяви никога не са съвпадали с тенденциите, които е защитавала властта в България, в нито един исторически момент, в който той е бил активен журналист. И това малко ме озадачава. Защо смятате, че желанието за контрол над медиите може да се илюстрира със случая Волгин?

Ива Дойчинова-Димитрова: Тези две неща, само да Ви кажа, са различни. Това, че контролът над медиите е резултат, не става дума за БНР, а за други медии бухалки, които са в цялото ни медийно пространство. Изобщо не става дума тук за БНР.

Къдринка Къдринова: Вие сте го свързали просто в един абзац.

Ива Дойчинова-Димитрова: Да, но така го четете Вие. Всъщност аз идвам от частното пространство в момента и виждам какво се случва. За съжаление на медиите в момента им е изключително трудно, те са под натиск. Виждаме фалити, виждаме мъчително съществуване, виждаме определени пропагандни медии. Това искам да кажа и за съжаление мисля, че вие като членове на СЕМ също би трябвало да наблюдавате този процес и дали е важен.

Къдринка Къдринова: Има такива процеси, разбира се, но пак казвам – Вие сте свързали всичко това в един абзац и – как да кажа – внушението, което правите е, че нещата са свързани с това конкретно предаване.

Другото, което бих искала да се опитам да разбера от Вашето разбиране. Не смятате ли, че всъщност случаят с Волгин по-скоро е образец за някакъв тип по-демократично говорене, защото той беше различният глас в ефирното ни пространство? И в крайна сметка аргументацията и на ръководството на БНР да се допуснат тези два формата, не е само предаването на Петър Волгин, но и предаването на Силвия Великова. Знаете, че това беше замисълът. Не беше ли всъщност това един вид демократичен подход, за да могат да се чуят именно различните гласове, съществуващи в българското общество.

Ива Дойчинова-Димитрова: Петър Волгин е умен журналист. Аз съм чела книгата „Политически НЕкоректно“. Ние сме си гостували двамата. Неговият начин на мислене се споделя от една част от обществото, аз и живея с такива хора. Въпросът не е да няма различно мнение. Напротив. Аз смятам, че той привличаше много слушатели и то умни и интересни слушатели. Въпросът е да се пазят журналистическите стандарти. Когато слушахме дума по дума, пак говоря за първия случай, не интервюто с Митрофанова, защото не съм го слушала, тогава не бях, в интервюто с Костадинов той не му зададе нито един неудобен въпрос. Всичките бяха в услуга на това, което той мисли. Ето за този вид стандарти говоря.

И другото е Силвия Великова. Ако искате човек да слуша всички гледни точки е добре да ги чуе по едно и също време на едно и също място, защото иначе трябва да слушаш и в събота по едно и също време, и в неделя по едно и също време, за да се ориентираш. Аз смятам, че стандарт означава ако само един човек от единия политически спектър е дошъл на гости, а другият ти е отказал ти автоматично заставаш на страната на другата гледна точка, за да може слушателят да се ориентира. Иначе просто даваш удобен микрофон. За тези стандарти говоря.

Иначе аз съм написала още нещо за предаването „Политически НЕкоректно“, което в момента го води Силвия. Реално това е концепция на Петър Волгин, който в момента е евродепутат и пет години най-вероятно ще бъде. Не е ли редно тогава да се премисли това предаване и това заглавие, разбира се, с участието на директора на програмата, разбира се, с участието на Силвето Великова и да се дойде до нещо, което е различно. Това също е един добър програмен въпрос, поне според мен.

Къдринка Къдринова: Разбирам.

Пак в този абзац говорите и за оздравяването на контролните функции върху работата на журналистите. Мен словосъчетанието контролни функции малко ме смущава. Не би ли трябвало все пак Вие, както казахте, че искате да сте гарант за свободата и независимостта на журналистите, да избягвате точно тази формулировка „контролни функции“?

Ива Дойчинова-Димитрова: Това означава да не се злоупотребява с ефира. Когато говорим за стандарти вие ги знаете най-добре – равна отдалеченост, без внушение, с различни гледни точки. Реално водещият в студиото е проводник на един разговор, в който трябва да се чуят тези неща, а слушателят да вземе извод, тоест да вземе избор. Нали затова сме медиите? Ако някой употреби за своя лична изгода микрофона, би трябвало редколегията, първо отговорният редактор, главният редактор, аз ги наричам

вече продуценти, и директорът да кажат: Хора, правите реклама, например, на политическа идея или чиста. Контролните функции са част от хигиената на всяка една медия, разбирате ли? Това е точно...

Къдринка Къдринова: Добре, разбрах Ви.

Сега, понеже времето ми приключва, искам само още два...

Габриела Наплатанова: Имате още поне минута и 20 секунди.

Къдринка Къдринова: Добре, значи имам. Благодаря.

Още две теми искам да засегна. Когато говорите за БНР форум – това е прекрасна идея, разбира се, прочетох във Вашата концепция, че сред обществениците, експертите и журналистите, които смятате да каните в него, присъстват и политици, като идеята Ви е това да са задаващи посоки срещи. Това с присъствие на политиците под каква форма ще бъде? Дали те ще отговарят на въпросите на обществениците или по някакъв начин? Защото малко ме притеснява, че политици ще оформят политиката на БНР. Така ли трябва да разбирам.

Ива Дойчинова-Димитрова: Не, това са разговори. Това е обществен диалог. Ние водим една важна тема. Например, феодализирането на малките населени места, че идват избори и много хора реално се притесняват да дадат своя глас встрани от сега съществуващия кмет, който много често е и главен работодател. Ето това за мен е една много важна тема и е хубаво, да, ще поканим Георги Бърдаров, защото той се занимава с демографската криза, с обезлюдяването на местата – един прекрасен ум, прекрасен общественик. Ще поканим и експерти. Но е много хубаво понякога, когато има някой, който реферира от министрите, или от правещите политики хора да дойде и да отговаря. Разбирате ли?

Къдринка Къдринова: Разбрах.

Ива Дойчинова-Димитрова: Но не е задължително да има политици на всеки един такъв разговор. Всяка тема ще определя събеседниците.

Къдринка Къдринова: Разбрах.

И още нещо, което мен винаги ме е вълнувало – съдбата на „Радио България“, което някак си винаги остава леко в периферията на другите водещи програми в БНР. Вие давате висока оценка на колегите от „Радио България“ и те я заслужават. Интересно ми е това, което Вие предлагате – партньорство със сходна мисия в чужбина. Сходна мисия – какво разбирате под това, защото все пак „Радио България“ представя България в чужбина?

Ива Дойчинова-Димитрова: Много хубав въпрос. Може би не съм се изяснила точно. Говоря за български медии в чужбина, които функционират за техните диаспори. Всъщност БТА има прекрасен такъв формат за среща на световните български медии. Много често, сега бяхме заедно в Одеса, виждаш един човек – една медия. И този човек понякога много трудно успява да я направи. И аз смятам, че тези хора всъщност спокойно могат да си колаборират с „Радио България“ и журналистите там и да бъдат проводници на това, което вълнува хората да речем на Източния и на Западния бряг. Мисля, че България все повече е навсякъде по света и даже много често тези хора са изключително активни там, където са. Те са много повече понякога сантиментални по отношение на това, което се случва. И мисля, че радио „България“ прекрасно може да си сътрудничи с тези медии и с тези хора.

Къдринка Къдринова: А с такива предавания като примерно Би Би Си, която също има емисии на различни езици, или Дойче веле? Тоест, може ли според Вас „Радио България“ да нарасне малко в амбицията и да представя България в повече от българската диаспора?

Ива Дойчинова-Димитрова: Още по-добре. То е най-логично всъщност да се правят колаборации между обществени системи и медии. Благодаря за идеята.

Къдринка Къдринова: Добре. Благодаря.

Габриела Наплатанова: Благодаря на госпожа Къдринова.

Госпожо Дойчинова, минали са 13 минути. Може би да си отделяте повече време и за останалите въпроси, които ще Ви се зададат, да си структурирате отговора.

Ива Дойчинова-Димитрова: Съжалявам.

Габриела Наплатанова: Следващият съветник поред – госпожа Пролет Велкова.

Пролет Велкова: Много интересна дискуссия възникна тук по време на това изслушване. Някои от въпросите, които и аз исках да отправя към Вас, вече бяха малко или много отговорени.

Аз все пак ще Ви върна към тази невралгична тема – безгранична ли е независимостта на редакционните екипи? Като задавам този въпрос имам предвид това, което вече неведнъж тук Ви казахте, ние много добре знаем, че има регулация, има и саморегулация, има Закон за радиото и телевизията, има Етичен кодекс на българските медии. Също така има и Вътрешни етични правила в общественото радио. Тук е ябълката на раздора много често и по повод на последния разговор, който водихме. Може ли още малко да изясните докъде се простират и в какво се изразяват функциите на генералния директор именно в този ключ – от една страна, редакционна независимост, тоест възможност и задължение да се чуват различни гласове, и от друга страна, ограничението и рамката на нормативната уредба, да не я изреждам отново.

Ива Дойчинова-Димитрова: Самият работен процес в БНР е много демократичен. Планирането за следващия ден – ние примерно в „Христо Ботев“ планирахме до края на седмицата – тази е темата, този събеседник тогава и този събеседник. Това нещо на ниво отговорен главен редактор и директор би трябвало да се знае, дори се четяха всичките неща. Ако някъде има наклон в едната посока, дискредитиран източник, дискредитиран гост – това на ниво планиране вече се вземаше като решение. Не е в стандартите. Независима редакционна политика не означава безотговорна или прокарваща лоши тези. Комуникационната култура в БНР беше влошена до преди година и седем месеца, когато бях там. Аз чувах повече кой с кого не си говори и как Петър Волгин съвсем пък с никой не си говори. Това не е нормален работен процес. Не може програмният директор или редколегията, а за мен това е много интересна и чисто пълтна и само типична за БНР структура – редколегията, да не може да упражни контрол върху това, което се случва. Хората от другия спектър, които той кани, не идвали. Защо не идват? И въпросът е, ако се задават неудобни въпроси, то да е към всички – не на едните удобни, на другите неудобни.

Контролните функции започват от планирането, взимането на решения. Тези решения минават през очите и ушите на йерархично поставените отгоре хора и те трябва да знаят дали това е в стандартите на добрата независима журналистика или правим нещо друго. Така че генералният директор, като един човек, който ще бди над всичко това... Аз затова много писах и за комуникационната култура – БНР в момента има проблем. Комуникацията вътре е разрушена и това е проблем за функционирането на журналистиката. Не мога да твърдя на всички звена, но бях свидетел.

Пролет Велкова: Добре. Аз лично доста харесах тази Ваша идея за БНР форум. Подобно нещо се прави – прави се в света, прави се и в България. Не се прави сякаш в БНР. Харесах и това, което казахте, че медиите, освен да отразяват, трябва да създават съдържание. Това безспорно е така. Мисля, че се случва в някаква степен и в различни форми. Бих казала дори, че би трябвало да създава смисъл. Това ли имате предвид, когато казахте да се създава съдържание не само през ефира, а през извънредни публични форуми, да бъде създаван и смисъл. Аз така го чувам. И ако е така още малко да поразкажете по какви теми, как да се случва, доколко тези форуми да добият наистина популярност, видимост и въздействие?

Ива Дойчинова-Димитрова: Според мен те трябва да се случват по най-видимите теми за месеца, защото аз ги виждам на месечна база. Да речем какъв акт е гласуването, защото ние в момента за седми път трета година се опитваме да се самомотивираме самите себе си да отидем пред урните с отговора защо го правим. И ето това е един форум, който според мен може да се направи веднага, макар че остава само седмица, да бъде в БНР, в 31-а зала или някъде, където можем да поканим отново младите хора, отново студенти, отново активисти и отново хора, които пък казват: „Не, няма никакъв смисъл да наливаме вода в тази мелница, защото както виждаме парламентарната демокрация май умря“. И това нещо да произведе послания, да произведе дискусии, които да влязат в сайта, които ще бъдат снимани като видео, които могат да бъдат свалени като отделни интервюта. Но аз наистина мисля, че ние трябва да започнем отново да се учим да се слушаме. Както и с госпожа Къдринова – аз нямам против другата гледна точка, аз искам да отстояваме стандартите и да има равнопоставеност. И независимата журналистика да означава стандарти.

Пролет Велкова: Добре. Мисля, че има време за още един въпрос или не?

Ива Дойчинова-Димитрова: Ако се разпростирам дълго, кажете ми.

Габриела Наплатанова: Вие имате за въпроси много. Въпросът е, че за отговори няма много време и трябва да влезем в допълнителното.

Пролет Велкова: Не остана време. Добре. Благодаря.

Габриела Наплатанова: Заповядайте.

Симона Велева: Госпожо Дойчинова, аз ще съм кратка и ще Ви помоля и Вие да сте кратка.

На въпроса за по-кратките говорни модули и повече музика, аз го разбирам, но и Вие знаете исторически, че овладяването на „Хоризонт“ конкретно винаги минава точно с такива тези – повече музика, полека-лека повече музика, докато се овладеят политематичните профили. Това е нещо, което може би ще смути колегите ли е според Вас? И как ще отговорите на такова предизвикателство и такова притеснение? И вчера чухме една такава теза, която е притеснителна. Моля кратичко да кажете.

Ива Дойчинова-Димитрова: Когато аз започвах в „Хоризонт“ 1992 г. имаше толкова железни стандарти за дължината, че се режеха лентите на минутата, до която е позволено. Радиото е стандарт и този стандарт се базира на концентрацията на слушателя и на чуваемостта. Ако „Хоризонт“ губи своята слушаемост или тя остава само във възрастната аудитория, то не си върши работата. БНР има мисия, а тя минава през това да се стига до слушателя. Слушаемото радио има музика, показах ви го в слайда на ЕВУ. Съжалявам, все пак това е доста авторитетна организация. 48% избират радиото заради музиката. Добрият водещ успява да се концентрира, добрият водещ успява да задава точни въпроси, да обобщава и да таргетира разговора. Аз смятам, че „Хоризонт“, които са безкрайно уважавани от мен, не само не трябва да се притесняват, те ще станат много по-хубаво и слушано радио.

Симона Велева: Добре. Кажете малко сега за платения радиотеатър. Казвате, че може да се направи една хубава платформа, в която да се слушат най-известните произведения, тук дадохте пример с „Тютюн“. И в момента съществува такава платформа, казва се Voicelip и там са качени абсолютно всички литературни произведения от 1 до 12 клас на учениците. Има и допълнителни, които са напълно безплатни. Идеята за това продукт на радиото да бъде платен не е ли смущаваща от гледна точка на обществената мисия на радиото и това, че данъкоплатците в крайна сметка издържат медията в по-голямата си част?

Ива Дойчинова-Димитрова: Да, но това са права.

Симона Велева: Така е, но Вие все пак държите на платени продукти за аудиторията, за обикновените слушатели.

Ива Дойчинова-Димитрова: Те и сега са платени, защото се излъчват в Storytel. Има договор между БНР и Storytel и едно прекрасно произведение, реализирано преди две години, ако не се лъжа – „Майсторът и Маргарита“ се слуша доста. И на база на времето, прекарано в слушане, се връщат средства към БНР. Но това е интелектуален продукт на много хора. Нормално е, както си купуваме за 25 лв. книга, така и когато един такъв хубав продукт като радиотеатъра и го искаш до поискване, тоест не в ефира, когато той е безплатен, в ефира, разбира се, че е безплатен, но искаш да чуеш този продукт е нормално да има някаква сума. Така си мисля.

Ива Дойчинова-Димитрова: Това е Ваше право, разбира се. Това е въпрос, който се поставя тук за обществено обсъждане, защото в крайна сметка обществената мисия и продуктите, които БНР създава – да, те са и винаги трябва да се плащат правата, БНР в това отношение е изряден платец, но въпросът е до каква степен и кой може да си го позволи, защото това също е част от диалога на масата.

И последният ми въпрос към Вас е по отношение на „Христо Ботев“. Какво конкретно ще промените спрямо сегашния профил?

Ива Дойчинова-Димитрова: Аз пак казвам: не искам да налагам готови решения. Разписвала съм два пъти програмна схема на радио „София“ и Фокус от – до. Аз смятам, че след като видим този маркетингов анализ от какво имат нужда хората, тогава заедно с тези хора да го направим. „Нашият ден“ може да се казва и „Денят“, но вътре съдържанието, това, което се случва... Сега ще бъде съвсем честна, аз съм го написала, отсега мога да кажа, че искам да има много повече световна култура. Българският потребител, слушател и зрител не се интересува само от това, което се случва в България. Ако тук дойде Джон Малкович и ще постави пиеса на Бърнард Шоу искам ексклузивно първото интервю да бъде в „Христо Ботев“, не в bTV, защото там го гледах скоро. Ако в момента се вихри изключителен скандал за схемите в театрите, а театрите страдат от липса на публика, от добър репертоар, от пари – цялата тази полемика трябва да се води през „Христо Ботев“. Искам първо там да слушам, да чувам и виждам тези неща.

Симона Велева: Благодаря Ви.

Габриела Наплатанова: И аз благодаря. Дойде и моят ред.

Искам да Ви попитам, първо, защо толкова категорично твърдите, че комуникацията в БНР е разрушена? Това е доста тежка констатация.

Ива Дойчинова-Димитрова: Един директор не говори с друг директор, по време на директорски съвет някой си излиза, но специално, тъй като пак казвам – бях част от този програмен съвет, който санкционира Волгин, се оказа, че Волгин не говори с никой и никой не говори с него. Кажете ми как се работи оперативно, ако ние не си говорим с конкретен журналист? Нали в крайна сметка има йерархия и тази йерархия все пак означава, че даден директор, да речем програмния тогава, има авторитет и може да говори с друг директор. Разрушените комуникационни връзки не са работещи. Не казвам чак, може би думата Ви се е сторила прекалено силна и може би аз съм подсилила нещата, но все пак може да се работи по-добре. Затова управленската организационна структура, която предложих, е различна. Точно за да може да се позабърза малко администрирането, което е доста бавно в момента.

Габриела Наплатанова: Добре, благодаря. Малко ме учудва само, че разговорът за Волгин е половината от разговора, който имате за следващите три години за БНР. Господин Волгин вече не е в БНР, на друго място е, следващите пет години няма да е в БНР.

Искам да Ви попитам следното. Не видях твърде много подробности около развитието на музикалните състави – как виждате тяхното място, как ще осигурите финансирането, тъй като там също имаше проблеми. И за регионалните радиопрограми – повече синергия, повече самостоятелност. В какъв аспект ще ги развивате? Благодаря.

Ива Дойчинова-Димитрова: Разговорът за БНР е толкова многопластов, че наистина няма да успеем във всички аспекти да влезем. Музикалните състави според мен трябва да се започне отново с един разговор за репертоара – за това колко е атрактивен, за това колко е магнетичен. Аз не повдигнах една друга голяма тема, която имах в концепцията ми, тя е за маркетинга и популяризирането. БНР създава страхотна продукция, освен информационна и културна, за която никой не знае. Популяризиране, маркетинг. За да влязат хората в Първо студио на БНР и да идват на тези концерти – да, и сега има промосигнали, които се изработват и правят, но аз не смятам, че те са достатъчни. Смятам, че могат да се направят колаборации, както беше една година между Орлин Павлов и Симфоничният оркестър и беше уау! Смятам, че те заслужават и други сцени в партньорства, за които да се знае повече и да се вижда повече за съставите на Българското национално радио. Ние даже и за финансиране не успяхме много да говорим, но да речем част от тези...

Габриела Наплатанова: Да, кажете. И това щях да Ви попитам.

Ива Дойчинова-Димитрова: Тези вътрешни ресурси, за които говорим – за радиотеатъра, за архивите, БНТ например много добре остойносттават своите архиви, защото това е изключително богатство. И когато някой го иска за концерт, за филм, за видео – да, ти даваш една цена. БНР изобщо не остойносттава архивите си. Аз не знам в какво състояние са. Няма такава политика, а това са допълнителни средства. По същата причина мисля, че един добър концерт на който и да било от нашите състави, би могъл да има едно добро, и то годишно партньорство със спонсор. Защо не? Това са допълнителни възможности.

Габриела Наплатанова: Да Ви попитам за платформата „Бинар“. Как виждате бъдещето ѝ?

Ива Дойчинова-Димитрова: Въздишка. Мисля, че „Бинар“ мина през страшно много формати в годините – от много амбициозни в момента е по-скоро място за онлайн плейване на ефирите. Също смятам, че това е нещо, което трябва да се обсъди заедно с цялото ръководство на всички програми и ако се сметне, че има нужда то да остане в този вид, който честно казано е много скромен и като визия, и като съдържание, защото посещенията са малко. По спомен имат 8 хиляди абоната, но това е по спомен, което означава, че не се развива достатъчно добре. Ако има амбиция в тази посока, то също трябва да се популяризира, така че да бъде много по-посещавано.

Габриела Наплатанова: Само да продължите мисълта си за регионалните радиoproграми – повече синергия, повече...

Ива Дойчинова-Димитрова: Извинявам се. Това, което съм дала като пример повече синергия, ние правихме един много красив формат Е-79 заради път Е-79 Видин-София-Благоевград и смятам, че той беше много ефектен и много красив. Смятам, че може много повече регионални емисии новини да има, отколкото има сега, защото те се правят за местните общности. И когато хората изберат да слушат да речем Видин, а не „Хоризонт“ или „Христо Ботев“, които се излъчват там, то е заради регионалното съдържание. И затова там, първо, трябва да има едно оздравяване чисто техническо, някои са много зле в техническо отношение, имат голям проблем с кадрите заради ниското заплащане. И в същото време аз смятам, че както за „Христо Ботев“ казах – още повече култура и още по-мощна култура, за регионите – още повече региони и още повече синергия.

Габриела Наплатанова: Добре. Мисля, че имаме още няколко минутки.

Аз пак ще се върна на Вашата основна идея – БНР да е лидер на обществения дебат и тези месечни събития, доколкото аз разбирам, как си ги представяте – те ще бъдат на мултимедийна платформа, как ще бъдат реализирани и какви хора смятате, че могат да оформят обществения диалог в тези събития?

Ива Дойчинова-Димитрова: Аз си ги представям като тази зала, само че ще бъде 31 зала, която е най-голямата мултимедийна зала, в нея има всички възможности за мултимедия. И да речем ние се събираме в началото на месеца журналисти изявени, продуценти, директор „Ефир, дигитално съдържание и събития“...

Габриела Наплатанова: Само момент – кой ще избира кои ще са изявените лидери?

Ива Дойчинова-Димитрова: Ами директорите са си директори така или иначе, но да речем от публицистите. Аз много искам да има журналисти в тези решения, да не се взимат от директорски глави. Силвия Великова, Ирина Недева, Диана Янкулова, Илия Вълков да речем, в момента импровизирам. От „Христо Ботев“ това да бъдат Сашо Райчев, Кирил Чобанов, Мария – просто хора, които са активни, които обичат. Събираме се заедно всички и казваме: „Коя е темата на този ден?“ Имаме списък от пет, всеки един от нас. Дали ще бъдат изборите, дали ще бъдат машини или хартия, дали ще бъде феодализирането на малките населени места, дали ще бъде демографията. Би трябвало да е актуална – така си мисля. След което решаваме темата, започваме да популяризираме, викаме експерти от всички нива, ако има нужда от политици ги викаме, ако няма нужда не ги викаме. Правим един форум, който е едночасов, той се заснема, излъчва се в реално време, като това излъчване сега и остава като видео. Оттам нататък се качват определени сегменти в сайта. Така си го представям.

Габриела Наплатанова: Благодаря Ви.

Има ли колеги от БНР, които биха желали да отправят своите въпроси? По регламент имате право 5 минути? Няма въпроси.

В такъв случай ще Ви помоля да кажете в минута и половина това, което искате основно да се свързва с Вашата визия за бъдещето на БНР.

Ива Дойчинова-Димитрова: Българското национално радио е най-близката до сърцето ми медия. Това е ефирът, който ме запали преди 35 години изобщо за радиото. Запали ме неговият авторитет, запали ме неговата свобода, запали ме неговата креативност, запалиха ме стандартите. Аз започнах като стажант в БНР по времето на най-силните журналисти и смятам, че то е постигнало такива върхове, каквито заслужава и днес. Смятам, че във времето малко изостана с реформите, малко загърби аудиторията и малко се превърна в една саможива структура. БНР обаче има обществена мисия, БНР е национално обществено радио и то трябва да се върне там, където му е мястото – в центъра на обществения диалог, да го предизвиква, да върне истината като мяра и културата като начин на разговор. Българското общество в момента има нужда да започне отново да си говори, да повдига важните теми и да знае какво предстои пред него и тези послания да бъдат водени от Българското национално радио.

Габриела Наплатанова: Благодаря Ви.

С това приключи изслушването на госпожа Ива Дойчинова-Димитрова. В 12,00 ч. ще продължим с изслушването на господин Валерий Тодоров.

Габриела Наплатанова: Добър ден на всички, които ще проследят поредното изслушване на кандидат за генерален директор на Българското национално радио!

При нас е господин Валерий Тодоров.

Сега отново ще представя регламента, по който ще протече изслушването. Всеки кандидат представя концепцията си за развитие на Българското национално радио в рамките на 15 минути. Членовете на Съвета за електронни медии ще могат да зададат своите въпроси – всеки ще има пет минути за това. Времето за отговорите е 20 минути общо с възможност за 10 минути удължение, но не повече от 10. След приключване на

изслушването представители от Българското национално радио могат да зададат въпроси към кандидата, като времето за изложение на всички въпроси е общо 5 минути. След изчерпване на зададените въпроси към него кандидатът отговаря в рамките на 10 минути. И сега по традиция ще изчета кратката биографична справка на господин Валерий Тодоров.

Валерий Илиев Тодоров е завършил гимназия със специалност изчислителна математика и програмиране, Факултета по журналистика на Софийски университет „Климент Охридски“, специалност радио. Два мандата е генерален директор на Българското национално радио от 2007 до 2013 г., завеждащ кореспондентските пунктове на БНР и БНТ в Москва с прекъсване в периода от 1992 до 2006 г., кореспондент на БТА и най-големите медии у нас, директор на програма „Хоризонт“, Регионална радиостанция Благоевград, „Радиоразпръскване“ на БНР, заместник-директор, пиар, маркетинг и реклама на Софийската опера и балет. Автор на многобройни международни коментари, монографии, научни публикации, телевизионни филми, на книгата „Медии и време. Журналистика, истина, реалност“, консултант на водещи културни институции и медии, издател на вестници, интернет сайтове. Университетски преподавател, почетен професор и доктор по бизнес, административни и обществени комуникации и технологии. Ръководи екипите на новините и вечерните обзорни политически предавания на програма „Хоризонт“, специален пратеник на БНР на най-значимите събития в Русия и Източна Европа, международен коментатор, автор на редица иновационни идеи в областта на медийните технологии – първата хибридна интернет платформа и първия подкаст „Бинар“ у нас, с първия радиоплеър и интернет видеоизлъчвания. Извършва цялостен ребрандинг на БНР, като по негова идея и под негово ръководство са открити три нови регионални радиостанции на Българското национално радио, изцяло са дигитализирани техниката и технологиите в медията с обновени студия, медийни центрове, изложбени зали, безпрецедентно е увеличена предавателната мрежа, достигнати са исторически рейтинги на програмите. Учредител и вицепрезидент на европейската мрежа за радионовини Евранет и Евранет плюс. Носител е на Златно перо на СБЖ и Classic FM и други награди.

Благодаря за тази обстойна биографична справка. Вече можете да ни запознаете с Вашите идеи за развитие на Българското национално радио, ако бъдете избран.

Валерий Тодоров: Уважаема госпожо председател, уважаеми съветници, уважаеми колеги, Българското национално радио е най-голямата медийна структура в страната с най-развитата информационна мрежа, така че отговорността на онова, което правим, мислим и действаме е изключително висока. Човек с моя опит може да напише концепция, може да я допълни, може да я изпълни. Това е може би моят случай с тази специфика.

В началото на моето представяне аз само припомням, че радиото създаде първия подкаст, когато още никой не говореше за подкасти с 6 стрийминг канала, с първите лайф технологии, първия блогинг интернет сайт, първото интернет радио, първото видеоизлъчване. Знаете ли къде стои пултът от „Бинар“? Стои заключен в един шкаф. Колегата след мен реши, че това не му трябва. Тоест в момента радиото, за съжаление, вместо да увеличи аванса, натрупа едно техническо и технологично изоставане и това е едно от големите предизвикателства.

Другото голямо предизвикателство – как националното радио да прехвърли този огромен обем от съдържание архиви музика върху новия медиен език и новите публикации. Забелязва се една умора на традиционната аудитория – това е факт. Произтича от сходствата във форматите, от известна традиционност, която лъха от класическите медии. Разбира се, една голяма част от тях доста успешно се справят с добавеното съдържание, с новите платформи. Забелязваме един не само характерен за България

натиск върху публичните финанси. Това за съжаление е в цял свят и в Европа и това води до недофинансиране. Недофинансирането води до образуване на зависимости от всякакъв вид. Същевременно това пък води до демотивация на кадрите. Това са проблеми, които се натрупват не само за националното радио, изобщо и за обществените медии.

Забелязва се една миграция на аудиторията и в момента в отношението към радиото има колебание на две аудитории. Едната е традиционната аудитория, аудиторията на бейби бумърите, хартиеното поколение, линейното, към което принадлежим и ние, защото ние познаваме радиоапарата, имаме навик да слушаме, и новото поколение, да ги наречем условно дигиталните номади или дигиталните туземци, които не познават радиото и използват новите технологии. Как да се прехвърлил този огромен обем от съдържание, да задържи едната аудитория и да прехвърли с езика на технологиите към другата – това е едно от големите предизвикателства, съпроводени с тази огромна експлозия на съдържание навсякъде и съдържание от всякакъв вид.

Какви са рисковете? Рисковете са тази инерция, която съществува – самодоволство, самодостатъчност, усещането, че обществената медия има запазено място винаги. Това трябва да се преодолява и това е един от големите проблеми вътре в медията.

Кои са предимствата на обществената медия и Националното радио? Нека да кажем най-старото радио, навършва 90 години. Предимството са онези огромни архиви, онова богато съдържание с разнообразието си, с всичко онова, което все още не е видяло светлина в този вид, в който наистина съществува. Другото е събирателният образ от утвърдени имена, знакови имена с позиции. Друго огромно предимство, разбира се, е изграденото доверие към обществените медии, тоест това доверие в един период от време беше възстановено, тъй като имаше един кризисен период. И най-вече гъвкавата технология. Това е медията, която може с бързи инвестиции да постигне много резултати.

Какви са условията обаче за бъдеще за лидерство? Всичко за всеки по всяко време, едновременно на всички платформи – едновременно и в ефира, и във всички платформи. Разнообразие на формати и съдържание, медийни програми, съдържателния плурализъм, бързина, но едновременно с това и точност, множественост на професионалните умения, тоест журналистите трябва да развият една нова медийна култура с акцент върху квалификацията, преквалификацията. Трябва да се изгражда взаимозаменяемост, нови имена, нови идеи. Социалната версия на събитията, което е изключително важно. Динамично продуктивна интеграция между различните структури – изключително важно. Обосновано навлизане на изкуствения интелект – една интересна тема. И мотивацията за реформи. Хоризонтално и вертикално развитие на кадрите – професионално и административно. И най-важното – да се изпреварват мисленето и очакванията с технологиите.

По отношение на структурата. Вече видяхме, че не всеки може да управлява всичко и това е факт. Кратките мандати също са един проблем. Те не създават дългосрочна визия и цели. Има огромна работа между ръководство и управление. През последните години радиото се ръководи, но все по-малко се управлява, тъй като управлението изисква познания, ресурс, визия, прогноза. Мисля, че кратките мандати са един сериозен проблем, но същевременно има един друг проблем. Сега, използвайки нормативната база, Кодекса на труда и Закона за радиото и телевизията като назначите един директор, особено в регионална радиостанция, той става по професия директор. Тоест необходима е една конкурсност вътре в длъжностите и когато човек доказва качествата си, разбира се трябва да има едно разминаване на мандатите, когато доказва качествата си примерно в рамките на пет години, едновременно следващият генерален директор по преценка, ако той има качествата, може да не проведе конкурс, но мандатност и конкурсност. Иначе се

получава така – имаше един регионален директор, който казваше: А, и този генерален директор ще го надживея. Нека да не се надживяваме така, тоест да пазим амбициите си. Разбира се, управлението на радиото зависи от компетентността, синхрона, доверието, между трите кита на управлението. Управителният съвет. Аз съм против ресорите. Смятам, че всеки от колегите има достатъчна компетентност в област, която може да покаже, а иначе ресорите създават изкушението за намеса и за накърняване на саморегулацията. По отношение на директорския съвет – това е съвещателен орган, но там трябва да има хора наистина с амбиции. Колкото до програмния съвет, аз го виждам в две формации – едната е къса, кратка с главните продуценти, които трябва да изработят предложения; и в разширен състав заедно с програмните директори, където трябва да се вземат вече решенията.

Общественият съвет е онзи орган, който според мен е изключително необходим като външна гражданска обществена експертиза, и то непрекъсната.

Най-важното е екипната организация – екипни медии, творческа самостоятелност и саморегулация. Разбира се, прозрачност на намеренията – всеки трябва да знае всичко, което се случва, какви са намеренията, за да се изгражда доверие и диалог.

Най-важното – структурните промени аз смятам, че са функция на програмните приоритети, а не на някаква самоцел.

Относно програмните намерения и приоритети. Смятам, че главното е активен пренос в социалните мрежи, създаване на ролеви модели за влияние, тоест един нов тип редактори на новото време, изпреварване на тенденциите и на очакванията, стъпаловиден ребрандинг. Ако преди една марка, да речем едно предаване колкото по-дълго стоеше в ефир, толкова повече популярност набираше, сега забелязваме една умора от постоянните формати. Затова заедно с утвърдените предавания трябва да се търси нова динамика. Естествено, трябва да се извършва един постоянен мониторинг, наблюдение на програмите, на аудиторията също и маркетинг. Има нужда да се профилират програмите, тоест да се изчистят и линиите, защото се създава някакво усещане за еднаквост.

Радиото е репортерска медия, така че репортерският дух, рефлексът към живия диалог трябва да се поддържат. Едновременно с това радиото трябва да бъде разпознато като социалното радио, за да не ни изправят социалните медии понякога в социалната версия на събитията. Най-вече високи технологии, многопрограмност, самообновление, саморегулация и кросмедийни и обществени формати.

Приоритет върху езика. Радиото трябва да създава еталон в езика, също така за правоговора. Има едно изоставане в качеството на звука – върху това трябва също да се мисли много.

По отношение на програмите. Програма „Хоризонт“. Някога създавахме информационните линии на половин час, кратките новини и междинните бюлетени. Забелязва се, когато една кратка новина – ясно е, че много в нея не може да се каже, изчезва в нея динамиката. Една и съща новина в дълъг отрязък от време – това уморява. Мисля, че новините трябва да се разказват, те имат сюжет, не просто да се четат. Колкото до профилирането – по-кратки форми. По-кратките форми създават по-голяма динамика, позволяват по-голяма география на събитието и съответно създават, поддържат усета за време. Балансът говор – музика сме говори неведнъж. Там, където е оправдано, нека говорът да преобладава. Спорим кое е по-силно – говорното или музикалното радио. Програма „Хоризонт“ е информационно-музикална, тоест трябва да има баланс. Подценява се музикалното оформление много често, защото аз го виждам като добавено съдържание. Имаше прекрасни музикални редактори и сега има. Усещаш, когато музиката допълва информацията – това е много важно. Мисля, че трябва да се акцентира

върху специализацията на журналистите – тематична, професионална. Това ще позволи да се вкарват повече журналистически коментари вместо сегашните политологически. Има медиатизиране на събитията, това е научен термин, или преекспониране – когато активността на един репортер може да промени картината. Идеята не е да потиснем този репортер, а да събудим другите – да бъда разбран правилно.

Единния нюзрум аз го виждам като една виртуална мрежа, в която всеки във всеки момент може да влезе и да работи. Наричат го и интегриран нюзрум, но всъщност идеята е точно тази.

По отношение на програма „Христо Ботев“, аз съм против фрагментирането на новините, каквато идея има. Всъщност „Нашият ден“, който навремето беше създаден по моя идея с една концепция, която и досега се използва, идеята е там всичко – културен справочник, събития, премиерите, новините всичко да се вкара там. Един дефицит в програма „Христо Ботев“ винаги са били репортерските разкази. Ето мястото. „Нашият ден“ трябва да даде информационната картина, която трябва да бъде развита в останалите предавания. Ако трябва да има някакво обобщение на новините, нека в 17,00 ч. преди основния бюлетин да има един вид digest на по-важните събития. Окей. Но да задържате събития само и само, за да се излъчат в определен час е просто нереално. Така че говорим за едно ново поколение. Тази програма има капацитет за продуцентски функции, тя трябва да се развие като продуцентска програма, което изисква нови качества и от редакторите от ново поколение.

„Радио България“ – интернет радио, което трябва да се ориентира много стабилно и към мрежите в чужбина, тоест да разшири присъствието си там. Динамично да изучава аудиторията за полезността на информацията, актуалността, тоест какво търси аудиторията. Фокусът е върху новите поколения. Ще е жалко, ако заради загубата на езика, ние загубим това поколение. Тоест тук отговорността на езиковите редакции е много голяма. Те също трябва да се превърнат в един лидер на влияние, да предложат най-важното, най-интересното от имиджовата политика.

Регионалните радиостанции. Смятам, че там беше направен един опит за унификация на програмите. Напротив, те трябва да имат различно лице. Регионалните радиостанции са третата регионална мрежа, която отдава най-интересното от всеки регион и собственото лице с разнообразно представяне на местната дейност, с извънстудийни продуцентски формати. Там трябва да се работи много сериозно.

Интернет сайтът и „Бинар“. „Бинар“ знаете е чисто мой авторски проект. Там има нужда от една ревизия и реорганизация, кое е приоритетно. Аз лично виждам в интернет сайта един ефирен подкаст, а в „Бинар“ един дигитален подкаст с връщане на излъчванията на живо, онлайн, с продукти on demand, с връщане на радиострийминга, особено музикалния. Изобщо съдържание на 360 градуса. Сега радиото предава някои събития, особено концерти през Фейсбук. Защо? Ние така губим трафик на аудитория. Върху това трябва да се помисли.

Златният фонд. Ние трябва да прочетем историята, която е там. Аз съм работил още навремето в „България – дела и документи“, програма „Христо Ботев“ и искам да ви кажа, че там има неразказани уникални истории. Програма „Христо Ботев“, останалите програми сега през 90-годишнината на радиото трябва да влязат в тази история, трябва да я покажат.

За музикалните състави – там трябва една по-добра интеграция между рекламно-издателската къща, продуцентските центрове и особено да се развива импресарската дейност. Мисля, че навремето тези диригенти, на които се спряхме, те се оказаха едно добро проектирано напред решение.

По отношение на техниката. Състоянието е критично, ще го кажа предкризисно. Тъй като вече са планирани нови визии на Далет и на интернет сайта, техниката няма да може да

поеме тези нови ресурси. Компютрите – и технологичните, и редакторските са от мое време, тоест те са на по 15-тина години. За всичко това трябва да се търси спешно, целево и проектно финансиране, иначе ще се влезе в криза. Също така, след като бяха разбити сървърите трябва да се изгради наново дигитален център. Трябва да се гарантира стабилна облачна защита, постоянна. Един проблем, който беше подценен и той доведе до този срив. Също така да се изградят висококвалифицирани кадри, но с мултифункционални познания и знания.

Акцент върху външния звукозапис. Беше направено едно мобилно студио, което на завоите залиташе, тоест трябва един нов автомобил с ново качество на звука.

Дигитална библиотека и регионален архивен център трябва да се изградят. Това беше планирано. Генералният директор след мен се отказа от Регионалния архивен център, той беше замислен и беше уговорен в Бургас в най-атрактивния бизнесцентър.

И препланиране на предавателната мрежа. Програма „Христо Ботев“ беше силно изостанала. Аз заварих бюрото, на което съм работил. Тя мина изцяло от лентовите на цифрови технологии с нови студиа, с нова база, включително всеки поръча това, което иска да има на работното си място като бюро, като шкаф и до технологиите. Така че тя получи развитие на предавателната мрежа, което се оказа изпреварващо. Тоест в момента предавателната мрежа на „Христо Ботев“ е по-добра. Трябва да се види съотношението „Хоризонт“ – „Христо Ботев“ и там, където може да се извърши едно препланиране, тоест по-голяма аудитория с по-добро покритие и качество.

Естествено, Център за нови медийни технологии да се разработват.

И в края, финансирането. Доминанция на обществения интерес, естествено, в това трябва да бъдат убеждавани политиците – стабилно, устойчиво програмно ориентирано финансиране, обвързано с обществената мисия за запазване на националната памет, информационната сигурност, идентичност. Таксите за авторски права и за разпръскване трябва да се договорят отделно с Министерството на културата, защото те увеличават бюджета, а реално само минават през него. Постоянен контрол върху разходите. Виждам, че леко прехвърлям времето, но само искам да кажа, че всеки ръководител трябва да разполага с рамката на бюджета. Той знае: този месец е превишил, какви са проблемите и как трябва да се решават, за да може действително да се осъществява един дългосрочен контрол върху ресурсите.

И проектното финансиране – търсене на повече проекти в чужбина, у нас, европейски. Най-важното – откритост, прозрачност, диалог е това, което съм казал. Благодаря за вниманието.

Габриела Наплатанова: Благодаря Ви. Влязохте малко във времето с около 2 минути, но то ще бъде балансирано в разговора, който ще проведем сега.

Предлагам да започнем с госпожа Къдринова. Тя ще отправи своите въпроси към Вас.

Къдринка Къдринова: Благодаря, госпожо председател.

Благодаря, господин Тодоров, за Вашата добра и подробна презентация. Всички Ви познаваме от години като утвърден професионалист, разбира се, и човек, който два мандата е управлявал Българското национално радио, така че не се съмняваме във Вашата експертност, това е очевидно за всички. Но, разбира се, има въпроси, които винаги могат да бъдат зададени въз основа на Вашата концепция за развитие на Българското национално радио при сегашното Ви кандидатстване.

Аз съм си маркирала тук няколко неща, които искам да Ви попитам. Виждаме и в мотивационното Ви писмо изразено разочарование от серия несполучливи избори на генерални директори, както Вие се аргументирате. Също така посочвате, че бихте искали професионално управление, а не удобно и зависимо ръководство за БНР. Още в началото на концепцията си също така посочвате, че е недопустима замяната на истина с лоялност

и политическа коректност. И сега споменахте също, че БНР не се управлява, само се ръководи. Това са сериозни...

Валерий Годоров: Само не го тълкувайте към сегашното ръководство.

Къдринка Къдринова: Това щях да Ви попитам – към коя серия несполучливи избори насочвате тези свои критични бележки? И също така пък виждам, че Вие тук на няколко места използвате някои определения като корпорация за Българското национално радио – кросмедийна корпорация с изострена обществена чувствителност. Все пак това е обществена медия. Малко корпоративният сленг тук малко смущава. Бихте ли изяснили тези неща? И ще Ви задам още няколко въпроса.

Валерий Годоров: Разбрах Ви.

Корпорация имам предвид, тъй като все пак радиото е в триединна функция. Едната е медия, другото е обществена институция, третата все пак е стопански субект, тоест тя се подчинява на всички пазарни принципи и едновременно с това създава продукт с висока обществена стойност.

Не разбрах само предишния Ви въпрос.

Къдринка Къдринова: Към кого отправяте тези свои критични бележки. Казахте току-що – не към сегашното ръководство. Тоест кои са тези серия несполучливи избори, които са довели до състоянието?

Валерий Годоров: Поредица. Вие видяхте как завършиха. Единия път навръх Нова година не можеше да се пусне Химнът. Преди това протести на музиканти, на служители, на кого ли не? Прекъсна сигналът на Националното радио. Изобщо...

Къдринка Къдринова: Тоест според Вас това е натрупване на тези проблеми, които сте посочили?

Валерий Годоров: Това е натрупване, точно така. Това показва, че изборът на генерални директори не е бил убедителен и това е един проблем сега. Когато сме говорили с предишния състав на СЕМ, там имаше даже идея с 5-годишни трудов стаж, без управленски стаж... Извинявайте, обаче един професионалист в електронна медия, особено в такава голяма медия като радиото се изгражда 7-8 години, тоест да може той да оцени и своя труд, и труда на другите. И съответно да може да развие качества на ръководител. Е, как да стане с 5 години трудов стаж? Не се учи така. Аз съм минал по всички стъпала на професията и професионално и йерархи-административно. Не е толкова лесно. Така че много е важно ние да подхождаме отговорно. Подценяването именно на тези условия доведе до избори. Както случаят с един от генералните директори, който беше доведен от чужбина. Аз съм работил в чужбина знаете дълго време. Все едно аз да отида сега в Съединените щати и да поема една медия. Става дума за най-голямата медия в страната. Изведнъж идва тук човекът неподготвен. И оттук произтекоха доста събития. Не знам дали имате представа, но някои от мерките са необратими. Трудно е вече да се върне лентата назад. Тоест трябва да се върви напред и да се вземат решения. Това са много сериозни поражения. Затова казвам, че ние трябва да подхождаме... Можем тук да наредим много красиви думи и намерения, въпросът е как да ги изпълним. Те зависят от кадрите. В тези кратки мандати има едно хаотично натрупване на кадри. Когато аз напусках втория мандат през 2013 г. се освобождаваха близо 340 места заради хората, които се пенсионираха. Много удобен момент и аз го подчертах за реформа. Те се натрупаха заради стъпаловидното увеличаване на пенсионната възраст. Вместо тях бяха назначени нови хора.

Ето това е един проблем. Имайте предвид, че в една такава медия като се назначи един кадър той може да остане там в следващите 30 години и може да е неубедителен в присъствието си, макар че произволното вадене на кадри, изглежда ви един човек дребен, не особено талантилив, но той е една тухла, която стои. Тоест да оценяваме хората в рамките на тяхната собствена компетентност като я повишаваме и я развиваме.

Къдринка Къдринова: В този контекст е и следващият въпрос, който искам да Ви задам.
Валерий Тодоров: Именно, защото вас също зависи. От вас също като Съвет за електронни медии зависи изборът на генерален директор.

Къдринка Къдринова: Тук Вие споменавате, че структурни промени се извършват паралелно с промяната на програмните приоритети, но без самоцелна защита на хора и работни места. Това означава ли, че ако получите доверието и бъдете избран за нов мандат, ще има съкращения на работни места и по какъв принцип, по какъв критерий ще подходите?

Валерий Тодоров: Разбрах Ви въпроса. По-скоро го разглеждам като вид реорганизация, защото когато човек застане на едно място, имах един колега, който се гордееше с това, че цял живот на едно и също място и работи едно и също нещо. Аз лично не бих приел това за комплимент. Тоест възможността да има динамика. Затова аз говоря за хоризонтално и вертикално развитие на кадрите, тоест да има разширяващ се ефект, човекът да изпитва удовлетворение. Макар че, знаете ли, на един колега предлагам да поеме водещо обзорно предаване. Той казва: не, мен ме задоволява това, което сега правя. Виждате ли, има и обратна страна на нещата. Тук въпросът е да се прехване амбицията, да се стимулира, да се развиват вътрешно кадрите и да се престане с тази уседналост, защото много е трудно. Представете си сега по Кодекса на труда ако някой директор не се справя и вие решите да го смените. Какво правите? Съдът ще го върне. Трябва да правите структурни промени, за да може да се освободите от един човек, евентуално ако се налага. Разглеждам извънреден случай, нямам нищо предвид. Така че кадрите трябва да си стоят на местата и трябва тези неща да се улавят. Правилното разположение на кадрите в структурата, особено ръководните и средното за мен е изключително важно за ефективността на...

Къдринка Къдринова: Още един конкретен въпрос пак от текста на Вашата концепция. Правите една ремарка, че повишената активност на отделни репортери може да промени събитийната картина на деня. Това какво означава? Вие ще правите ли някакви корекции и намеса в конкретната репортерска работа на хората, които работят?

Валерий Тодоров: Не, не. Естествено, че не.

Къдринка Къдринова: Какво имате предвид с тази...

Валерий Тодоров: Въпреки че някъде съществува мнението, че едва ли не директорите се месят. Помислете колко репортери има в програма „Хоризонт“, няма да успеете на всеки да кажете какво да прави.

Къдринка Къдринова: Добре, просто пояснете.

Валерий Тодоров: Аз вече засегнах този въпрос. Имах предвид медиатизирането на събитията, тоест преекспонирането. Когато активността на един репортер създава акцент върху определени събития през деня, а всъщност има и други събития, но тъй като другата част от репортерите не са си на местата... Между другото един важен акцент, който поставям, е връщането на хората на работните места. Влизате в радиото – няма никой. Тоест трябва да се излезе от пандемичния синдром и хората да се върнат на работните места по две причини главно. Едната – когато са на работните си места те разговарят помежду си и това подобрява синхрона на работа, подобрява и атмосферата на работа. Изчезва кой какво казал, защо казал, изясняват се на място.

Къдринка Къдринова: А не е ли мястото на репортера на мястото на събитието, а не на...

Валерий Тодоров: Аз казвам, че от събитието няма да се върне вкъщи, а ще се върне на работното си място.

Къдринка Къдринова: Ясно, разбрах Ви.

Валерий Тодоров: Знаете ли, една колега се беше пошегувала така. Каза: влизам в селото – празно, влизам във Фейсбук – всички са там. Надявам се, че все пак радиото е жива медия и трябва да...

Къдринка Къдринова: Е, нали новите форми изискват именно в социалните мрежи да са активни колегите от радиото.

Валерий Тодоров: Да, но прекаляването с работата вкъщи...

Къдринка Къдринова: Предлагате дори инфлуенсъри да има вече сред колегите, тоест трябва да са активни и там.

Валерий Тодоров: Разбира се, но те трябва да получават информация от колегите си тук – взаимния синхрон, взаимното допълване, заменяемост са изключително важни. Това е много динамична медия.

Къдринка Къдринова: Разбирам.

Важна ремарка също имате за присъствието на международните теми, което нерядко е едностранчиво като подход, източници и гледни точки. Как бихте променили този подход?

Валерий Тодоров: Ето – по моя идея беше създадено предаването „Събота 150“. Аз констатирам, че заради езиковата подготовка на колегите понякога доминира гледната точка от една страна, а същевременно липсват цели континенти като анализ и информация. Идеята беше друга – да се обхванат събитията с по-голяма география. Освен това като цяло международната информация е дефицит не само в Националното радио, изобщо в България. Ние сме се вторачили във върха на обувките си и мисля, че трябва да се излезе в по-широк периметър, защото виждате колко динамични трансформации има в цял свят. В момента в глобален аспект започна едно пренареждане на силите, пренареждане на приоритетите, сложен период с войни и други събития. Затова смятам, че трябва да се засилва международната информация, както между другото дефицит е икономическата информация – финансово-икономическата.

Къдринка Къдринова: И последен въпрос за радио „България“, за което казвате, че трябва да има и хибридна роля. Разбирам, че акцентирате върху контекста към Турция...

Валерий Тодоров: Не само.

Къдринка Къдринова: ...с такъв тип население, което не трябва да загуби контакта с България, губейки езика. Освен това, това радио не е ли точно за излизане на международната арена лицето на България, което трябва да се види не толкова даже и от българските общности, по-скоро от хората, които не познават толкова България. Не знам какво мислите по този въпрос.

И още само една ремарка. Пишете, че трябва да е приоритетно интернет радио. Аз, доколкото си спомням, по време на един от Вашите мандати беше ликвидирано ефирното излъчване.

Валерий Тодоров: Да, беше направено доста безцеремонно без консултации. Късите вълни бяха прекратени.

Къдринка Къдринова: Не мислите ли, че има вариант да се върне и в ефира?

Валерий Тодоров: Сложно е. Късите вълни, които ние използвахме, това са 500-мегаватова предаватели с огромна енергийна емкост. Тогава беше упражнен натиск върху нас да прекратим тези излъчвания. Радио „България“ имаше фенклубове в Латинска Америка, в Северна, Южна и така нататък. Никой не си зададе въпрос, не попита, не изучи. Ние преди това изучихме какво се приема, как се приема в различните страни. Казаха: не, не, закрийте ги. И тогава помолих да направят корекция в Закона, защото тогава парламентът направиха Националното радио закононарушител, като прекратихме излъчванията без да бъде извършена промяна в Закона. Както и със средните вълни. Спомням си, че когато обясних, че и спецслужбите работят на средни вълни, имаше идея да се закрие средновълновия сектор. И аз тогава на много отговорно

държавно лице казах: „Извинявайте, ама службите работят също на средни вълни“. И тогава ми беше зададен въпросът: „Защо?“. Казвам: добре, не е наш въпрос. Ние, когато прекратихме, ограничихме и средните вълни хора в крайграничните високопланински региони казаха: вие ни направихте чужденци, защото ние не ви чуваме. Защото тези хора работят със старите апарати, там FM секторът е толкова... Да не говорим, че изграждането на FM мрежа във високопланинските райони е доста скъпо начинание – там са по 5, по 10 жители и разбирате, че от икономическа гледна точка не е ефективно, въпреки обществената мисия.

Къдринка Къдринова: Благодаря Ви.

Габриела Наплатанова: Благодаря и аз за изчерпателните отговори. Само да знаете, че вече сте над 8 минути. Осем минути имате от отговорите плюс двете минутки от презентацията.

Валерий Тодоров: Колко остават кажете тогава, за да си съкратим отговорите.

Габриела Наплатанова: Госпожо Велкова, заповядайте.

Пролет Велкова: Господин Тодоров, по всичко личи, че опитът Ви в БНР не е без следа. Напротив, това Ви дава основание да бъдете остро критичен, сигурно имате страшно много основания за повечето от критиките, които отправяте към наличното състояние на общественото радио. Аз все пак бих искала да Ви попитам, за да не останем с впечатление, че сте единствено и само негативен към това, което е в момента БНР, какво харесвате в момента? Може ли да откритите някакви характеристики на БНР, които цените и които смятате, че са заслуга на Вашите...

Валерий Тодоров: Аз не знам защо сте останали с впечатлението, че аз съм негативен. Напротив, аз отбелязвам проблемите, които трябва да се решават, а не дайте да критикуваме, за да трупаме някакъв дивидент върху това. Не, напротив. Вижте, в радиото работят хора с изключителна интуиция, с изключителни професионални качества, така че аз харесвам и двете програми. Аз съм започнал още като студент в програма „Христо Ботев“, много сме работили с радио „България“, след това съм работил в „Хоризонт“, както знаете, дълго време, така че нямам причини да подценя никого. Също така и техническите и технологичните структури, които съм ръковолил и управлявал.

Така че ако говоря за проблеми, аз говоря за неща, които трябва да се решават, а не в някакъв критикарски дух. Ако така сте ме разбрали, значи правя това уточнение.

Пролет Велкова: Беше важно да чуем това уточнение.

Говорите за умора на традиционната аудитория от еднообразието на форматите. Какво разнообразие бихте искали да видите?

Валерий Тодоров: Всяко от предаванията, ако вземем и „Хоризонт“, и „Христо Ботев“ има достатъчно изяснен свой профил предварително зададен. Мисля, че повече от предаванията излязоха от този профил и започна едно еднообразие – всеки прави всичко, едно и също. Тоест трябва да се върне тази... Ако е необходимо да се направи един диалог. Например има някои предавания, които са ориентирани само към социалната тематика не само в България. Други предавания, които са обзорно-политически предавания на деня и така нататък. Тоест това дълбоко профилиране, това изграждане на лицето на предаването е изключително важно. Иначе точно така остава усещането в публиката, даже и колеги са ми казвали: всеки прави едно и също. Добре, кажете кое отличава, защо това предаване се нарича така, а другото иначе? Да излезем от конкретността.

Пролет Велкова: Друго, което ми направи впечатление – говорите за сутрешни, обедни, вечерни, нощни гласове. Под „гласове“ какво да разбираме – тембър или...

Валерий Тодоров: Гласът има височина, тембър, има регистър на гласа.

Пролет Велкова: За буквалния смисъл на думата.

Валерий Тодоров: И съответно знаете, че с различно темпо се говори сутрин, обед, вечер и се изискват различни характеристики. Често публиката разпознава програмата, която слуша и отрязъка по гласа на водещия. Това произволно смесване на гласове...

Пролет Велкова: Вашия глас къде ще го позиционирате? В кой пояс?

Валерий Тодоров: Моят във вечерния, аз съм работил там. Защото мога да говоря и бързо, мога да говоря и баавно – зависи от ситуацията.

Пролет Велкова: Колко и каква информация е загубена в резултат на срива на мрежата миналата година? За това пишете във Вашата концепция. Среща се като тревога в представянията и на другите кандидати за генерален директор. Вашата информация каква е по този въпрос и имате ли такава надеждна информация?

Валерий Тодоров: Не знам колко е, но е огромна, защото фактически е разрушена цялата сървърна база, унищожени са личните архиви, архивите на предаванията, един огромен архив, който е минал и през програмата „Далет“ – значи всичко това, което е съхранявано във всички фондове. Тоест слаба е вероятността да се постигне висока възвръщаемост на всичко това. В момента сървърите, доколкото знам, са още в Следствен отдел. Трябва да се гледа напред, тоест да се изгражда нов дигитален център, нова сървърна база, както направихме преди години. За съжаление нарушени правила на киберсигурност. Това е резултатът.

Пролет Велкова: Трудно е да се измери щетата, така ли?

Валерий Тодоров: Трудно е да се измери щетата, тя е огромна. А пък представете си, че Ваш личен служебен архив е унищожен по този начин – оценете сама степента на поражение.

Пролет Велкова: И последно – неотложни мерки за възстановяването на доверието в управлението, да се върнат екипният дух, мотивацията. Важно е безспорно. Как се постига, как бихте го постигнали?

Валерий Тодоров: Те са свързани понятия. Когато не се виждат хората понякога може да се увеличава раздражението от всякакви слухове. Мотивацията се изгражда когато има общи решения, когато има видимост на очакванията, на резултатите, общият дух. Знаете, Вие сте работили в радиото, че имаше такъв дух, макар и в различни времена и след това. В момента действително някои от колегите отбелязаха – има проблеми с атмосферата и отношението между колегите. Факт.

Пролет Велкова: Благодаря Ви. Да оставим време и за колегите да зададат своите въпроси.

Габриела Наплатанова: И аз благодаря за интересния диалог.

Доктор Велева, заповядайте да отправите Вашите въпроси.

Симона Велева: Здравейте! Благодаря Ви! Наистина впечатляваща концепция.

Аз направо ще премина към няколко конкретни въпроса. Казахте за мандатността на регионалните директори и за конкурсното начало. Колко би бил мандатът?

Валерий Тодоров: Мандатите в културата са пет години, тъй като ако се запазят тези мандати на генералните директори трябва да има едно разминаване, тоест все пак всеки от директорите трябва да изпитва чувство за сигурност, иначе как да бъде мотивиран? Мисля, че петгодишни мандати са достатъчни и ако човек притежава качествата няма нужда да се организира нов конкурс, тоест той е доказал качествата си.

Симона Велева: По отношение на въпроса за хонорарите, мислите ли, че тяхното премахване, споменахте предишния генерален директор, но по негово място бяха махнати хонорарите. Мислите ли, че трябва да бъдат върнати, за да се стимулират хората, или по-скоро застъпвате обратната теза, че следва...

Валерий Тодоров: Аз смятам, че това беше грешка, защото хонорарът, ние го наричаме хонорар, но той е допълнително трудово възнаграждение. Защото по класификатор вие назначавате един човек за редактор, обаче искате той да бъде и водещ, и така нататък.

Тоест този допълнителен труд и квалификация трябва да се заплатят. Да оставим настрана, че това е почасово заплащане на труда. От двама души единият тича през целия ден, а другият стои на място, те са с една и съща заплата. А другият, дори и 5 лв. да получи повече, това е стимул, защото той знае, че е оценено неговото усилие. Така че премахването на хонорарите и намаляването изобщо на стимулирането пречи именно и на мотивацията, и на дейността на кадрите.

Симона Велева: И като говорим за пари стана дума за необходимостта от преодоляване на техническите дефицити. Вие говорите във Вашата концепция за целево финансиране. Колко според Вас трябва да е това еднократно целево финансиране и ако то не може да бъде обосновано и отпуснато в случая от Министерството на финансите, какво бихте предприели, ако получите доверие за управление на радиото?

Валерий Тодоров: Вижте, то не може да бъде еднократно. Тук става дума за процеси и аз ви дадох пример.

Симона Велева: Колко мислите, че трябва да бъде увеличението?

Валерий Тодоров: Като сума?

Симона Велева: Да, като сума и за какво точно?

Валерий Тодоров: О, докато не вляза вътре и не направя оценка на онова, което се е случило, аз имам достатъчно опит и съм го правил, но ще Ви кажа, че когато влязох в 2007 г. в радиото имаше 30 компютъра. След три месеца бяха 600, а след пет бяха 900 и решихме всички проблеми. Така че тук въпросът е и на енергичност, и на възможност, и на съгласуваност. Тук вече предстои сериозен разговор и с Министерството на финансите, и с правителството. Трудно е времето, но аз управлявах в период също така на икономическа криза, нека да кажем това. Тъй че трябва да се търси проектно финансиране на сериозното техническо изоставане. А при тази необходимост от софтуерните поддръжки и развитие, и сред срива това е още по-критично като изисквания и намерения.

Симона Велева: Благодаря Ви.

И един въпрос от Вашата биография. Казахте, че сте преподавател. Къде преподавате и какво?

Валерий Тодоров: Аз съм хоноруван преподавател в Университета по информационни технологии и библиотекознание.

Симона Велева: Каква дисциплина?

Валерий Тодоров: Само журналистика и медийни формати.

Симона Велева: Благодаря.

Габриела Наплатанова: И аз благодаря.

Думата има госпожа Галина Георгиева. Заповядайте.

Галина Георгиева: Благодаря, госпожо Председател.

Благодаря Ви, господин Тодоров.

Стана дума за разпространението на Българското национално радио и за авторските права и един диалог, който, ако получите доверието на съветниците и станете генерален директор на Българското национално радио ще проведете с Министерството на културата. Стана ми доста любопитно. Дали бихте могли да развиете?

Валерий Тодоров: Да, в обратен ред. По отношение на авторските права, пак ще се върна назад. Навремето два пъти увеличихме авторските права и това се оказа недостатъчно. Тогава колегите от ПРОФОН и Музикаутор казаха: искаме европейско заплащане. Добре, обаче като нямаме европейско финансиране какво да направим? Затова аз смятам, че въпросът за авторските права е въпрос на културна политика и затова трябва да се разговаря много сериозно с Министерството на културата, с Министерството на финансите, за да може действително да има адекватно заплащане.

Получавате бюджета не върху час програма, а върху онова, което ви зададат и тогава формирате час програма – тоест обратно правене на проблема.

Галина Георгиева: Да разбирам ли, че всъщност обаче, ако изчислението на субсидията е за час програма и генералният директор подаде тази информация, тогава няма да е отзад напред, Вие одобрявате тази формула...

Валерий Тодоров: Не, мисля, че ясно казах: смятам, че трябва да се договарят отделно, за да се изчисли базата на авторските права и наистина да се търси адекватно с европейските практики. Защото сега авторските права се плащат и върху заплатите. Тоест ако увеличаваме заплатите и увеличаваме таксите на практика намаляваме заплатите. Това не е приход, това е трансфер. Това е един голям проблем.

Галина Георгиева: Знаете ли приблизително какъв процент от бюджета представлява таксата за авторски и сродни права?

Валерий Тодоров: Трябва да е...

Галина Георгиева: Аз ще Ви кажа – между 10 и 12% от бюджета на Българското национално радио отиват за това.

Валерий Тодоров: Вижте, трябва да си получават авторите и изпълнителите сродните права, но нека това да не е за сметка на заплатите. Аз и тогава, когато разговаряхме, казах на колегите: ако една крава дава мляко, а вие не я храните, млякото ще намалее. Тъй като в онзи период пък, ако не си плащаха Националното радио и Националната телевизия нищо нямаше да се получи. Мисля, че това е един взаимен толеранс и един по-дълъг разговор. Същият разговор, както и за излъчването на българска музика – в каква степен, с какво качество, в какво съотношение и така нататък. Също един важен въпрос, свързан с авторските права.

Галина Георгиева: Да разбирам, че и виждането Ви от гледна точка на разпространението на...

Валерий Тодоров: Да, разбира се. Извинявайте, България от сто процента държавен монопол върху разпръскването, мина на сто процента частен монопол. И си спомням, когато Дабро Ирен - една от структурите, която се отдели от ВВС, дойде и ме попита: А какво ще стане, ако частният оператор откаже да ви излъчи сигнала? Викам: Даже не мога да си го представя.

Така че тук също е един въпрос на разговор. Някога държавата държеше златната монета в договора с НУРТС. Смятам, че това също е един разговор, който извън рамките на радиото, също трябва да се проведе. И този уж завишен бюджет на радиото, всъщност голям бюджет, както виждате като извадим всички тези пера какво остава.

Галина Георгиева: В случай, че имам още мъничко време, от разговора Ви до момента с останалите колеги оставам с впечатление, че в радиото няма хора, защото все още цари пандемична обстановка. Искане ми се да...

Валерий Тодоров: Вие сте ме разбрали съвсем буквално. Казвам, че наистина се забелязва един отлив от работните места и аз смятам, че хората трябва да се върнат, да си говорят, да се създава атмосфера. Както каза един управляващ колега: ама те като се съберат само интриги и проблеми. Не, не е така. Те като си изяснят отношенията изведнъж се сприятеляват. Знаете ли – всеки журналист е една интересна планета. Колегите от радиото са много динамична структура всеки поотделно и заедно, така че нека да се върнат, нека да си говорят. Мисля, че така ще се създаде обща мотивация и дух.

Галина Георгиева: Благодаря Ви, господин Тодоров.

Габриела Наплатанова: И аз благодаря.

Почти изтече основното време за въпроси, но имаме възможност за удължаване. И други се възползваха, не е проблем.

Аз искам да Ви попитам за едно конкретно нещо от Вашата концепция. Какво означава изречението „Политическият елит да се освободи от усещането за финансиране на опонент на властта.“ БНР не е ли коректив? Медиите нямат ли това качество и основна задача?

Валерий Годоров: Вижте, в политическия елит е оставено едно внушение, че те хранят обществените медии, защото нали парламентът определя бюджета. Това е изключително погрешно схващане и за съжаление отслабването на обществените рефлексии в част от политическия елит и все по-ниската компетентност дава отражение върху всичко това, защото вие виждате част от политиците смятат, че медиите трябва само да ги хвалят. Не, не – медиите са коректив на властта и в този смисъл радиото винаги е била критична медия, винаги е било достатъчно независима благодарение и на личния кураж и професионализма на колегите. Така че това не бива да бъде подлагано на съмнение и не бива финансирането да се мотивира с това, че примерно Националното радио е критично към властта. Това е функцията на обществената медия и това е обществената мисия на медиите. Точно това съм имал предвид.

Габриела Наплатанова: Да, но да продължим. Тъй като генералният директор трябва да сформира бюджет, бюджетна прогноза, която СЕМ утвърждава и се изпраща в Министерството на финансите, ако не му се одобряват тези разходи какво се случва? Не е ли това лост на изпълнителната власт да упражнява влияние? Знаете, че близо десетина години не е увеличаван бюджетът.

Валерий Годоров: Вижте, тук вече зависи от енергичността от медията, от позицията и от авторитета. Аз казах, че недофинансирането създава зависимости неслучайно. Тоест, когато ви държат в една недоразвита база на финансиране, грубо казано на една малка хранилка, това ви настървява и от друга страна пък не дава възможност за развитие. Това е обществена медия, тя трябва да се развива. Ние с екипа навремето успяхме да постигнем радиото да бъде технически и технологичен програмен лидер. И си спомням, когато също една видна държавна личност каза: „А, ще създавате вие лидерски медии, откъде накъде?“ Тоест идеята, че частния сектор трябва да създава тези лидерски медии. Искам да ви кажа, че човек, който слуша „Хоризонт“, няма да слуша друга радиостанция, да не давам примери и обратното. Тоест създадена е една фалшива конкуренция. Обществените медии дават един обществен статут изобщо на медийната индустрия, така че върху това трябва да се работи, даже бих казал, ако не звучи прекалено крайно – просветителски, особено за част от политическия елит.

Габриела Наплатанова: Аз съм силно впечатлена в тази част от концепцията, свързана с репортерския отпечатък върху съдържанието, което трябва да предоставя радиото на своите слушатели, но искам да Ви попитам какво точно имате предвид „да се осъществят програмни промени и съдържателна провокация“. Какво според Вас е това? Дайте конкретен пример.

Валерий Годоров: Аз ще Ви дам един такъв хубав пример с интерлинейните предавания, които радиото правеше между националните и регионални програми. Там се намеси, доколкото знам, Сметната палата и каза, че с един и същи ресурс, с едни и същи хора в едно и също програмно време... Не е вярно. Това е взаимна интеграция между регионална и национална аудитория с поставяне на проблеми. Именно там имаше и провокативни теми, и не само. Въпросът е, че всяко разследване, всеки остър ъгъл, всеки различен глас е вид провокация. Това трябва да се търси, защото иначе пригладането на проблемите, тази политическа коректност, която на моменти преобладава, трябва да изчезне. Слава богу в радиото има един такъв създаден непримирим дух с времето, който се поддържа благодарение, отново отбелязвам, на отделни колеги. И този дух трябва да се развива в младите колеги.

Габриела Наплатанова: Да, благодаря. Това е чудесно послание.

Ако позволите моето лично впечатление от концепцията – тя е действително всеобхватна, но вътре като че ли има освен бащинска загриженост, но и горчилка. Над 60 пъти има сложена думичката „трябва“ вътре. Защо се е натрупало това? И Вашата мотивация ме интересува.

Валерий Тодоров: Моята мотивация беше в началото, защото с екипа, с който ръководихме два мандата, ние оставихме радиото в една възходяща линия на развитие, на доказване, на признание. И след тази серия за мен несполучливи избори на генерални директори с всичките люшкания, не може генералният договор да остави без договор с Музикаутор и да замине в отпуск. Извинявайте. Един пример ви давам. Другият не може да прекъсне сигнал на основната национална програма и така нататък. Това какво е? Това показва некомпетентност.

Така че има едно огорчение от несполучливия избор на генералния директор. Тоест недостатъчна отговорност при избора. И тук, извинявайте, ама упрекът е към предишните формации на Съвета за електронни медии. Затова неслучайно казвам – не всеки може да управлява всичко. Така е на всички нива на всички звена. Необходим е опит – жизнен, професионален. Нека първо кадрите да се изграждат професионално, след това ръководно. Имахме един спор тук в СЕМ, един от колегите, когато беше председател на СЕМ, казва: Управителният съвет трябва да бъдат ваши опоненти. Е, като са мои опоненти колко работа ще свършим? Напротив, трябва да се изгражда екип от съмишленици. Затова говоря за този дух – трябва да разговарят хората помежду си, за да развият този дух на обща амбиция, на общи решения. Когато ти си добре и другият е добре всички ще са добре. Затова уважавам американския принцип на действие. И затова с някаква горчилка, защото в нашия балкански опит: ако другият е зле, може пък аз да съм добре, което не се потвърждава от практиката, за съжаление.

Габриела Наплатанова: Благодаря Ви.

Финална минутка и половина, ако нещо сме пропуснали да Ви попитаме, а Вие искате да акцентирате върху него?

Валерий Тодоров: Много неща бих могъл да кажа, но ще бъда кратък. Нека да подходим отговорно към най-голямата медия с най-голямата информационна мрежа, с най-мотивирания и професионален състав, с най-ярките имена. Радиото заслужава по-добро управление и всички ние заслужаваме по-добро отношение. Благодаря ви.

Габриела Наплатанова: Виждаме тук представители на БНР. Имате ли желание да зададете въпроси, тъй като имате право по регламент? Не. Благодаря.

С това изслушването на господин Валерий Тодоров приключи.

След час пристъпваме към изслушването на господин Георги Даскалов. Благодаря ви.

Габриела Наплатанова: Здравейте!

С последния – седмия кандидат за генерален директор на Българското национално радио, приключваме процедурата по изслушване преди да направим избора на утрешното си заседание.

За всички, които ни следят на живо и онлайн на сайта на Българското национално радио, ще припомним регламента за изслушването, както правим преди изслушването на всеки кандидат, за да го запознаем с правилата. Той ще има 15 минути да изложи своята концепция за развитието на обществената медия. Членовете на Съвета за електронни медии ще имат по пет минути да зададат своите въпроси. Той ще разполага общо с 20 минути, за да им отговори и с възможност за удължаване, но не повече от 10 минути. Също така ще има възможност присъстващи от Българското национално радио, ако

желаят да зададат своите въпроси към кандидата и той ще има възможност да отговаря в рамките на до 10 минути, след което ще има около минута и половина за заключителни думи.

Сега продължаваме с биографичната справка на Георги Стоянов Даскалов.

Той е роден на 6 февруари 1964 г. в Самоков. През 1982 г. завършва гимназия „Константин Фотинов“ в Самоков. От същата година до 1984 отслужва своята военна служба.

Изучавал е „Философия“ във Философския факултет на Софийския университет от 1984 до 1989 г., а по-късно и „Право“ в Юридическия факултет на Софийския университет.

През 1990 г. започва работа във вестник „Самоковска комуна“ като редактор „Икономика и селско стопанство“. През 1993 г. става главен редактор на вестника и го преименува на „Любословие“ по името на първото българско периодично издание, издавано през 1842 г. от самоковеца Константин Фотинов в Измир.

През 1995 г. е избран за общински съветник в Общинския съвет на Самоков.

През 1996 г. започва работа като репортер във вестник „Демокрация“, малко по-късно става водещ редактор на отдел „Анализи“, а през 1999 – първи заместник-главен редактор и политически наблюдател в изданието. Подава оставка през 2000 г. солидарно с главната редакторка Невен Копанданова.

След това работи като колумнист във вестник „24 часа“, като коментатор във вестник „Дневник“, а през 2006 г. става главен редактор на възстановения вестник „Демокрация“. След като вестникът спира да излиза, е сред основателите и главен редактор на сайта „Екип нюз“, като заедно с това в продължение на около 8 години поддържа коментарната рубрика на „Фокус“ по телевизия „Европа“.

От 2015 до 2018 г. е главен редактор на новините на телевизия „Евроком“, а от 2018 г. досега той е отговорен редактор в Интернет портала на Българското национално радио, където в продължение на около 3 години е изпълнявал длъжността на главен редактор. Заповядайте, имате думата да изложите Вашите идеи за развитието на Българското национално радио.

Георги Даскалов: Само да допълня, че съм пропуснал като написах тази кратка биографична справка, че през 2020 г., докато бях главен редактор на сайта, сайтът спечели голямата награда „Сирак Скитник“ за принос в развитието на радиото.

Добър ден на всички!

Госпожо Председател, уважаеми госпожи членове на Съвета за електронни медии, много се радвам и притеснявам, защото не ми се случва често да се явявам на такива неща, но на мен ми се струва важно всичко, което дотук се изговори и аз съм доволен, че повечето хора, които говориха тук, говорят добронамерено, компетентно и вадят наяве проблеми, които наистина съществуват.

Трудно е да се каже, че това, което специално аз съм представил, може да бъде наречено точно концепция. Това са по-скоро идеи, но аз много харесвам Свобода Бъчварова и тя в „Земя за прицел“ има един епизод, където един немски инженер идва при банкера Скарлатов и казва: Господин Скарлатов, тук намерих в Рила едно огромно находище на уран и ако може да го финансирате, мегаработката. И той го пита: Добре, ти гарантираш ли, че находището е богато и че може да се изплати? И инженерът му казва: не мога да гарантирам, защото трябва да сондирам по-дълбоко. Така че, когато ние нещо ще правим или няма да правим с радиото, трябва да сондираме по-дълбоко. Между другото, от всички кандидати, аз съм единствен в производството, всеки ден се борим и аз си работя на график. Аз и като бях главен редактор пак си работих на график, примерно започвам в 2 часа след обяд и карам до 11, или сутрин от 6.

Искам да кажа, че концепцията си е концепция в тези идеи, но самата работа в сайта дава страшно много като представа за радиото, защото цялата продукция на радиото минава

през него. Господин Балтаков като дойде, викаше: Digital first, обаче за всичкото време на мандата намери един-единствен път да се види с екипа. Така или иначе нямаше много... Някак си не можа да се получи някаква кооперативност. И когато аз му казах някои неща, защото се налагаше да си общуваме, той казваше: Не забравяйте, че вие не произвеждате съдържание, което най-малкото е обидно и не е точно така, защото голяма част от текстовете трябва да се обработват. Вярно е, че основната заслуга е на репортерите, но това, което хората работят в сайта, също не е за пренебрегване и някой път даже се налага ние да поправяме и грешки на колегите. В крайна сметка ефирът мине и замина, макар че се е случвало от ефира да се изрязват грешни парчета, обаче ако остане в сайта, там вече всичко се вижда.

Да мина към концепцията. Аз умишлено съм се концентрирал върху проблеми и търся, предлагам някакви решения. Искан да кажа също нещо, което е важно – немалко работа е свършена и през последните години. При всички положения, независимо как ще завърши този конкурс, господин Милен Митев би трябвало да остане ангажиран, стига той да има желание. Може да си спечели конкурса, пожелавам го на всички, на Валерий също го пожелавам. Повечето хора аз ги познавам и те ме познавам, пожелавам го, но ако нещо се случи и друг спечели, господин Митев би трябвало да остане ангажиран с каузата на радиото, защото голяма част от тези проекти, които са започнали, ще станат много по-лесно, по-качествено и по-бързо с негово участие при всички положения, защото той е по-навътре. Аз например сега от изложението на тези концепции разбрах, че се планира фотоволтаичен парк на покрива на сградата.

Започваме както обикновено с парите. Необходими са много пари за модернизирание на материалната база и най-вече за сървъри. Аз го работя всеки ден. Поне по два-три пъти на ден, някой път не толкова често, но много често и напоследък сайтът се срива. Това е огромен проблем, защото вече по един и същи начин трябва да бъдат разглеждани по един и същи начин сайтът и ефирът, защото, ако стане критична ситуация, например има земетресение, всеки човек какво ще направи? Ще си вземе телефона, ще излезе и ще погледне БНР дали нещо съобщава. Ако в този момент сайтът се е сривнал? Мъртва точка. Що се отнася до начина на финансиране, според мен е необходимо по някакъв начин това финансиране би трябвало да бъде обвързано с процент от БВП и може би да се търсят все пак тези форми, които ги имаше заложи като някакъв вид както плащаме примерно отговорност към обществото за сметките на ток или нещо такова. Това вече е законодателно решение, но би трябвало да се търси някакъв начин, който да не зависи от моментни настроения във Финансовото министерство и в парламента. Защото сега какво се прави? Гледа се колко пари са необходими за заплати и на тази база се пресмята какъв да бъде трансферът от бюджета и другите пари се дават вече за някои материали. Но пак казвам – сървърите и защитата от хакерски атаки. Защото колегите го обясниха много хубаво тук – когато се срива „Далет“ по едно време дори ефирното излъчване беше застрашено. Ние сме чакали специално в сайта да се възстанови. Имахме само един компютър, на който има „Далет“. И това беше три-четири месеца. И благодарение на това, че все пак се създаде някаква вътрешна система, сайтът горе-долу беше добре.

Сега е разработена една нова система, така наречената облачна, мисля, че господин Митев говори за нея, обаче тя сега е като паметник, защото Албена Тонева се скъса да обикаля регионалните станции да обяснява как работи, и другите звена, обаче никой не иска да я пълни. Тя е направена много удобно, хронологично се слага всичко, дава възможност за видео, за звук, за текст. Много удобна система, само че отказват да я пълнят, никой не си слага текстовете там, всички слагат в „Далет“.

Вторият проблем, който е много важен и той е свързан и с пари, е застаряващият състав на радиото и ниска мотивация. Тук прочутите хонорари на господин Балтаков. Ние, когато започнахме да правим сайта, практически го поддържахме в денонощен режим

благодарение на дежурните в „Хоризонт“. Ние работим до 22,00 – 23,00 ч., в „Хоризонт“ дежурните редактори и репортери пълнят, за да не спи. И в момента сайтът не спи, той е един от малките сайтове, в които по нещо излиза и през нощта. Но тогава ние имахме възможност да им даваме хонорари. В момента, в който отпаднаха хонорарите, тези хора казаха: ние без пари няма да ви работим. И известно време ние имахме проблем, защото началниците на „Хоризонт“ пък не могат да ги накарат. Резонно е да го правят. Това премахване на хонорарите според мен беше непродуктивно. И тогава се взе решение тези хонорари на база на това какви хонорари е получавал човекът да му бъдат прибавяни към заплатата. Обаче хонорарната система в радиото се е ползвала винаги за известна компенсация на хората, които вземат по-ниски заплати. Например аз като главен редактор и отговорен редактор взимам по-висока заплата и аз повече от 50 лв. хонорар не съм вземал на месец, а някой път не съм взимал. И тогава вече като се преизчислиха тези хонорари имаше хора, които имат високи хонорари и на тях вече увеличението е по-високо и донякъде беше справедливо, но все пак е премахната една възможност да се стимулират хората, които работят креативно и проявяват някаква инициативност.

След това също на господин Балтаков идея беше да започне периодична атестация на хората, което е инструмент по някакъв начин да се стимулират хората, но сегашната система по 3-4 критерия да се оценяват хората не ти носи нищо. Може да имаш най-ниските оценки, това не ти носи никаква санкция, а може да си отличник по всичко и пак няма нищо като паричен стимул или като нещо друго. Най-много някой от директорите да реши да даде целева награда например, ама това е един път. И самото увеличение на заплатите беше направено така, че фактически е много по-малко отколкото би трябвало да се направи, защото увеличиха заплатите примерно 10-12%, а пък същевременно това ДМС, което се даваше на всеки три месеца в размер на 75% стана два пъти годишно на 50%. Но вие, ако вземате 2000 лв. и 10% увеличение са 2200 лв., годишно при стария вариант стават 24 хил. лв., но с ДМС около 5-6 хиляди стават 30 хиляди. А сега с увеличената заплата стават 24 600 лв. обаче вземаш още само една заплата в смисъл на два пъти годишно и става още една заплата. Фактически оставаме на същите нива като пари. Ако ние не можем радиото да плащаме достатъчно пари на качествени хора, включително и IT специалисти. Сега с това, което стана с „Далет“ напуснаха 12 човека. Ние не сме ги възстановили тези хора и според мен, ако нещо не се направи, тези пророчества за рухването на радиото са като рухването на Европейския съюз – няма да се сбъднат, обаче ще е мъчително. И това представлява наистина проблем и за националната сигурност, защото в един момент, ако няма достатъчно квалифицирани IT специалисти... За журналистите мога да кажа, че аз се кълна в тези хора – много са добри. Нашите журналисти в повечето случаи са добри и при липсата на много ясни длъжностни характеристики те удържат положението с някои изключения, да не ги споменавам. Но те са отлични професионалисти и се справят прекрасно, защото си обичат работата и наистина са добри.

Имаме друг проблем, който също е важен – не добра координация между отделните звена. Репортерите, ето и Мария е тук, тя е от добрите, произвеждат текстове, текстът му е готов, написал си го е. Имаше един, който после те ми казват: той ти беше стажант. Викам: аз не го помня. Но му се обаждам и викам: Жоро, дай ми текста. Той вика: Много грешки. Викам: нищо, ти ми го дай с грешките, да не те слушам аз тук половин час. А има някои, които пък тотално отказват да дават текстове. Той е направен текстът, няма смисъл. Даже ние като започнахме с Николай Петров да развиваме сайта, мен Сашо Велев ме покани и аз тогава видях, че той имаше 1 милион уникални посещения месечно. Ние го докарахме до 3 милиона. И аз им го дадох на сегашните ръководители на 62 място според Similarweb, а в момента е на 137 място и 1 милион назад. И тогава ние имахме идея всички редактори и репортери да бъдат обучени да работят с административния

панел, обаче редакторите в сайта да имат последното решение – да видят дали е хубав текста, ако трябва да му сменят заглавие, да му сложат, ако трябва снимка, макар че те могат и снимки да си слагат. И те, ако се научат, това не е кой знае какъв проблем. Аз в „Евроком“, докато вървеше примерно на Кольо Колев „Делници“, аз трябва да наредя и емисията, и новините и го слушам какво говори – ако има новина аз я пиша, качвам я в Интернет. И това правя. Репортерът, редакторът си е написал текста – какво му струва да го сложи това, аз ще го прегледам, ако има нещо ще го поправа и така ще гоним и скорост, и всичко. Макар че също е важно – за мен скоростта е на второ място, по-важно е да е точно, да не лъжем хората и да не ги заблуждаваме. Имахме случай, когато един от нашите началници се обажда на един от нашите редактори и му казва: пиши, че държавният секретар Блинкен ще дойде в България. И той го пише. Ама началникът чул държавния секретар, но не чул, че е държавният секретар по отбраната Лойд Остин. И после с професор Стойнев и Иво Инджов си говорим и се подиграват на Петьо Цеков и викат: може ли да преписвате от БНР? После ние го свалихме, обаче той го качил и вече всички преписват.

Между другото, радиото е доста подценявана медия, обаче влиянието е огромно. Влиянието е огромно, защото ние произвеждаме много съдържание. Всичко това влиза в интернет и много често ни преписват. Това също е огромен проблем, че не се полагат никакви усилия поне да има хиперлинкове, защото като ни откраднат новина, дори само да пише БНР, ако сайтът е по-голям от нашия, които са доста, той започва да прави трафик. За себе си прави трафик. И ако една новина при нас е прочетена 6-7 хиляди пъти, някой път и повече – 30 хиляди, обаче като този сайт, който я е откраднал, е по-голям той прави и по 100 хиляди. И това не идва при нас. Ако има хиперлинк вече е съвсем друго, но това е работа на Правна дирекция да се занимават с тези неща.

Недостатъчни приходи от реклама. Трябва по-агресивна политика, но това е работа за специалисти. Общо го казвам.

Свързване с други медии. Ако е останало време, навремето в „Евроком“ ни предложиха: Искате ли да направим копродукции? Не знам доколко това в обществено радио е възможно, но казват: ние можем да докараме камерите в „Неделя 150“, „Събота 150“, и без това са празни студията, всичко е по телефон вече, не идват и си седят сами водещите, а ние можем да го покрием с кадри. И Сашо Велев се съгласи, вика: Добре. Макар че началникът вика: Какво е това „Евроком“? Викам: добре, не ми се прави на интересен, кажи да или не? И той вика: добре. Обаче после Мартин Минков го хвана и го разубеди. И на другата седмица сложиха камери в студиата и започнаха да излъчват. Ама сега ги гледат по 400 човека – каква ти е файдата? Не е атрактивно. Ако ти имаш телевизия, телевизията ще ти го покрие с кадри и съвсем друго ще стане.

И лош микроклимат. Няма да ви чета какво ми пишат някои хора, че в радиото едва ли не всички се дебнат, но е факт. Много важно – тази лоша координация, за която говорех, огромна грешка беше закриването на програмната дирекция. В спечелилата концепция пише: ние ще развиваме и засилваме ролята на програмната дирекция. И къде я засилиха? И то, за да се разправят с един човек. Можеш да смениш човека, можеш да му предложиш друга работа, обаче през ефир едни и същи хора минават в трите софийски програми в един ден. Това е недопустимо! Било спечелил, било не спечелил, но тази програмна дирекция трябва да бъде възстановена в пълен обем и да следи постоянно ето за такива неща – да няма повторения, да няма повторения на теми, да има координация. В крайна сметка всеки си заявява творческите планове за седмицата и този програмен директор казва: ти не можеш да поканиш и ти Първан Симеонов, защото той вече е минал там или там е заявен по-рано. А Първан, горкият, като си отиде в Стара Загора, „Радио София“, „Христо Ботев“ и „Хоризонт“.

Габриела Наплатанова: Виждам, че е желан събеседник. Разбрах посланието. Нека да минем вече в режим диалог. После ще имате време да завършите.

Георги Даскалов: Съжалявам, че съм просрочил, обаче мен ме боли.

Габриела Наплатанова: Виждам, че е от сърце това, което казвате.

Георги Даскалов: Въртя се в тази мелница, работил съм много, жал ми е за този труд и не ми е безразлично.

Габриела Наплатанова: Знаем, нали сме колеги.

Сега госпожа Пролет Велкова получава думата да зададе своите въпроси.

Пролет Велкова: Много Ви благодаря, че в края на изслушванията успяхте малко и да ни разведрихте, и за това, че ни включихте, че ни обрисовахте живописно всекидневната картина в голяма степен на това как се работи през примери. Наистина е полезно.

И още за едно нещо искам изрично да Ви поздравя – за това, че Вие сте човек, който работи в радиото в момента, а си позволявате доста критични оценки за живота там.

Георги Даскалов: Не ги правя само аз. Затова казах, че съм доволен.

Пролет Велкова: Да, аз отчитам, че това е въпрос на смелост и на достойнство.

Георги Даскалов: Извинявайте, мен ме поздравяват. Казват: поздравления за смелостта. Аз да не би да въставам срещу тиранията? Не вдигам въстание.

Пролет Велкова: Прав сте. Това говори добре и за самото управление на радиото, защото явно няма тирания. Ако имаше тирания, може би нямаше да имате куража.

Георги Даскалов: Не се знае.

Пролет Велкова: Добре, ще видим. То ще се разбере.

Георги Даскалов: Надявам се, че няма да има никакви репресии, защото наистина са се създали никакви настроения, групички. Това може също да се види как се феодализират дирекции, всеки си пази синурчето. И аз това искам да се промени. Искан по-добра координация, по-добра екипност.

Пролет Велкова: Оценяваме. Аз мисля, че колегите тук всички оценяваме конструктивността във Вашата критичност, добронамереността и сърцатостта, с която влизате в този конкурс.

Сега по същество. Понеже нямаме много време ще съм бърза, ако може и Вие, за да има възможност и на повече въпроси да отговорим.

По отношение на заплащането. Не само Вие, а и други колеги казаха, че не намират за особено справедлива системата, която е в момента. Вие предлагате ли някаква по-различна система на заплащане, която независимо от не особено големия бюджет, с който разполага радиото, да може все пак да бъде справедлива, което пък ще даде вече и една друга атмосфера сред колегите?

Георги Даскалов: В такава огромна структура, както е БНР, има хора, които не ламтят за пари, а за свободно време. Добре, нека си вървят по тоя път, никой не е застрашен, в смисъл вършат някаква полезна работа, но не му е най-важното парите. Важното е, ако може малко по-полека. Обаче има хора, които искат да работят. И ако ние адаптираме Балтаковите критерии така, че те да станат работещи и не толкова субективни, и ако се предвиди целево финансиране, човекът, който би могъл да стимулира, би могъл по този начин да насърчи някои хора, които искат наистина да работят, да се развиват и да правят нещо полезно.

Пролет Велкова: Да, принципът е този, конкретните средства.

Георги Даскалов: Парите са проблем, но вие тук това ми харесва, че не помня коя от госпожите каза, че всъщност ние сме в една лодка, ние работим за едно и също нещо. Вие ще помагате, ще говорим, аз познавам също много хора, ще лобираме и така.

Пролет Велкова: Кажете малко повече за редакционната политика. В концепцията си споменавате, че наблюдавате недостатъчно, липса на редакционна политика – така ще го кажа.

Георги Даскалов: Не искам да влизам в този филм в такъв ракурс, че искам да съм цензор и да режа глави, но има неща, които просто трябва да бъдат формулирани ясно. Не може, не е приемливо, не е окей да бъдат канени събеседници в радиото, които водят пропаганда в полза на държава, която смята България за враждебна страна, или Европейския съюз и НАТО за враждебни. Това не е окей. И това трябва да бъде ясно казано на хората. Не го ограничавам, но да се прави пропаганда в национален ефир в полза на държава, която смята България за враждебна, не е приемливо. Ние сме в много сложна ситуация – дебнения имаме на границите, тъй да се каже. Това аз съм го играл, когато навремето се водеше войната в Косово, всички ни събраха във Външно министерство и казаха: хора, внимавайте много, защото всичко може да навреди. Значи не е въпросът да ограничаваме съвсем, да налагаме някакви забрани, но въпросът е, че освен всичко това е и Българско национално радио и то трябва да изпълнява и такива функции, в смисъл да работи за интереса на хората, но и за интереса на държавата България. Не може да се канят в студио събеседници, които викат на хората: вие сте прости и затова така живеете. И че утре-вдругиден по икиндия Европейският съюз ще се разпадне – също не е приемливо.

Пролет Велкова: Добре. Нещо по-оперативно, на което обърнахте внимание, но ми се струва важно. Казахте, че никой не си слага текстовете в новата система, макар че тя е добра според Вас и всички ползват старата „Далет“.

Георги Даскалов: Да, да. Тя е функционална. Много е функционална. Добра е.

Пролет Велкова: Защо става така?

Георги Даскалов: Защото навикът им е да си ги слагат в „Далет“. Навик.

Пролет Велкова: Той е преодолим този навик.

Георги Даскалов: Преодолим е, ама трябва малко усилие.

Пролет Велкова: Какви предимства носи новата система?

Георги Даскалов: В системата може да се качва практически всякакво съдържание и видео. И може и от телефон. Тя е облачна, не е толкова уязвима. По-лесно си намира човек текстовете, защото сега един има акаунт за една част от „Далет“, другият има за друга част и вечерно време, като тръгнем да сглобяваме бюлетина, се налага да звъня и да питам: ти къде си сложи текста. Там си го сложих. А защо си там? Защото нямам акаунт за другата.“ А в новата система всичко се подрежда хронологично и може да се прати и от улицата от телефона, текстът си се взима, звук има – всичко. Надявам се да проработи. Аз два-три пъти нещо правих с нея, видя ми се лесно. Но сега и аз карам с „Далет“, защото тя е празна. По едно време „Радио Варна“ зареждаха някои неща там и „Радио Бургас“, защото са им казали сигурно и те като по-дисциплинирани деца от провинцията, са започнали да изпълняват. Обаче другите не го правят.

Пролет Велкова: Добре. Аз засега ще спра с въпросите, за да могат и колегите да Ви питат. Благодаря Ви! Пак да кажа, че ни въведохте по увлекателен начин в работното Ви всекидневие.

Габриела Наплатанова: Благодаря.

Заповядайте, доктор Велева.

Симона Велева: Здравейте, господин Даскалов! И аз благодаря за презентацията.

Тук да кажем два въпроса, които Вие засегнахте и ми се струват важни. Действително това, че някои медии си позволяват да взимат интелектуалния труд на Българското национално радио и да го представят като свой е изключително порочна практика. Видяхме го и днес на днешното изслушване, както уважавани медии вчера просто взеха видеото, което Българското национално радио произведе и го представиха за свое, което наистина е проблем само по себе си от гледна точка на труда на всички работещи в радиото, така че е хубаво, че го адресирахте.

Аз като Ви слушах без продължаващия контекст се сетих за един друг цитат от „Земя на прицел“: на човек са нужни пет неща, които не е толкова трудно да си набави – храна, за да е сит, дрехи, за да го пазят от студа, покрив, за да не го вали и да не му е студено, работа, за да го уважават, и култура, за да помни, че е преди всичко дух, а не материя. Вашето представяне ми напомни точно за този цитат и е много хубаво описание на точно тези пет стъпки, които Вие възплъщавате в това, което представихте.

И тук сега въпросът ми към Вас конкретно е: ако Ви се даде доверие да управлявате Българското национално радио, освен сайта и дигиталната част, с която сте много добре запознат, какво бихте променили в програма „Хоризонт“, в програма „Христо Ботев“? Мислите ли, че там следва нещо да се подобри или да се промени?

Георги Даскалов: Това е много тъмна работа да се променя нещо в „Хоризонт“. Който пипне „Хоризонт“, те излизат на оградата и директорът си заминава. Много е трудно.

Аз и в концепцията съм си написал: ние пилеем усилия, включително и ефирът, да правим дублиращи формати. Включително това „Некоректно“ има една говорилня от 9,30 до 12,00 ч. и след малко започва друга говорилня. По какво се различава от предишната? Не много. Но искам да кажа следното – и Силвия, и Петър Волгин са много добри професионалисти. Много добри! Без значение политически убеждения, начин... Ние трябва да си го кажем това, то е неизбежно, че Волгин използва радиото като платформа. Това е истина и не е много коректно. Между другото, Гита Минкова навремето ми викаше: Жоро, аз съм виновна за Волгин, защото той беше съученик на дъщеря ми в Класическата и аз го заведох в радиото, те го харесаха и го назначиха и те така. Аз тогава бях заместник-главен редактор на „Демокрация“ и той непрекъснато викаше: тая многотиражка трябва да бъде закрыта. Ама каква многотиражка – ние имахме 100 хиляди тираж и 70 на ВАЦ. Каква многотиражка? И Сашо Велев, тогава се запознах с него, вика: ето това съм аз, това куче. Викам: що не го озаптите малко? Вика: не искам да го правя герой. Аз и с Петър Волгин се погаждам, макар че няколко пъти като понаписах нещо за него спря да ме поздравя на улицата. Но аз го харесвам като професионалист.

Симона Велева: Това са нещата от живота.

Георги Даскалов: И Силвия е добра. Те са лицата на радиото – Силвия, Диана Янкулова, ето и Мария, макар че тя репортерства повече. Но те са разпознаваеми. Явор Стаматов, Деян – гласове, лица.

Симона Велева: Така е. Има наистина невероятни професионалисти в Българското национално радио,...

Георги Даскалов: Много са добри.

Симона Велева: ...които са наистина еталон за висока журналистическа работа и за класа и като личности, и като ерудити. И ето тук другия въпрос, свързан с Вашата работа, по който може би можете да ни дадете Вашето мнение. Журналистът създава едно съдържание, но хората от сайта го взимат и го трансформират. Къде е пресечната точка, така че наистина да излезе авторски материалът с усилие от двете страни и да не му се загуби първоначалният облик? Това е единият въпрос, който е труден.

Георги Даскалов: Това е много важно, защото те казват: не ми пипай текста, защото моето име седи там. Обаче целта е не само... Защото ние имаме 70-80 събития, всички ги имат. Това, което е оригиналното, са магазинните предавания – разговорите, интервютата. Те дават разлика. Обаче в повечето медии – и западни, и вече нетолкова западни, към това нещо, което репортерът е направил, се добавя още съдържание.

Симона Велева: И другото име също – на този, който е работил по материала.

Георги Даскалов: И още съдържание, защото много пъти, ако не е тая заплаха: аз ще вдигна скандал, защото това е моето име, ние можем да слагаме. И освен това един човек, който работи на сайта днес и качва, примерно аз, когато съм на смяна, качвам 20-30

новини. Дори само да ги качиш, да им намериш снимка, да им сложиш ключовите думи, да направиш свързани статии отнема много време. Но ако репортерите, редакторите се научат сами да си качват текстовете, ние ще имаме време да добавяме стойност към това нещо.

Симона Велева: Добре. И в този смисъл един от големите въпроси и в Европа, и в рамките на ЕВU този дебат се води, именно обществените медии следва ли да се опитват да привличат аудитория на собствени платформи, като създават канали и всичко, което се прави, да е на собствената платформа с потребителско име и с парола, или дори виждаме с „Бинар“, имаме тук няколко подкаста, те препращат към YouTube и всъщност цялото съдържание се излива на платформата. И от една страна тук и сегашното ръководство се гордее с уникални гледания в съответните платформи, било то на Meta, било то на YouTube, но пък това е съдържание, което се финансира от данъкоплатците, то е авторско, то е с много висока добавена стойност пък храни платформите. Какво мислите Вие по този въпрос?

Георги Даскалов: Мисля, че на този етап в този вид от тези сайтове полза голяма за радиото и за сайта няма. Те не ни правят трафик. Може да има имиджова полза.

Симона Велева: Тоест Вие смятате, че трябва да се работи изключително в собствени платформи, всичко да се привлича?

Георги Даскалов: За предпочитане е това, защото иначе всичко отива в YouTube. И какво като го гледат в YouTube? Той не идва на радиото, отива си в YouTube и там си гледа.

Симона Велева: И аз така мисля и дебатът по принцип върви в тази посока, именно защото това е проблем за всички радиа и частни медии.

Георги Даскалов: За тези подкасти. Радиото правеше подкасти и преди. Сега всичко се е юрнало да прави видео подкасти. Неосъществени телевизионни звезди има, ама ти работиш в радио, и „умрат“ да се видят на екран. Имаше хубави подкасти включително за икономика, включително нови технологии, някакви други неща, които бяха аудиоподкасти, а сега залитаме на това. И този сайт, който ние малко го пипнахме, като доход сайтът имаше големият проблем, че последната новина веднага застава начело и така се затрупва, ако имаш тиражна новина. И аз това на Сашо Велев му казах: трябва да направим възможност аз да си нарежда новините както аз искам – с приоритети, за да може, ако имам тиражна новина тя да поседи повече, да събере четения, да се гледа. И това даде резултат. Обаче този сайт, както е, не е много подобряван откакто ние правихме някакви магии с него, малко час по трудово – тъй да се каже. Не е много подобряван, а сега са го накачулили като коледна елхичка. И аз им казвам и на Златко, и на Иво Тодоров: Вижте, хора, всичките тези джиджии, красоти са много хубави, обаче ако самият сайт не ти е, ти няма къде да си слагаш тия красоти, няма елхичка, на която. Така че сайтът трябва да е в кондиция. Хората, които са там трябва да бъдат в кондиция. Там се върши огромна работа. Всички интервюта се слушат, свалят, резюме се прави, реже се, слага се видео понякога. И ако сайтът не е в кондиция ние всичките тези украшения, финтифлюшки, дето му връзваме, няма да имат смисъл.

Симона Велева: Много Ви благодаря. Беше много ярко представяне.

Нямам повече въпроси. Мерси.

Габриела Наплатанова: Благодаря и аз.

Госпожо Георгиева, заповядайте.

Галина Георгиева: Благодаря, госпожо Председател.

Господин Даскалов, цветно представяте ситуацията в Българското национално радио. Освен че с господин Балтаков не сте си говорили поне малко...

Георги Даскалов: Говорихме си.

Галина Георгиева: ... често споменавате името на господин Велев. Сега говорите ли си с господин Митев?

Георги Даскалов: Не, с него само веднъж, когато имах един такъв случай. Имаме едно нещо, на което му викаме Аквариума. Никой не иска да живее там и да работи, защото няма въздух, само вентилация. Обаче Николай Петров беше тогава главен редактор на сайта и Велев го изнуди да отиде персоналът там. Но аз не бях съгласен, защото хората ми казваха: Жоро, ние не искаме. Но няма как – отидохме. И по едно време един ден порой и започнаха да падат отгоре плоскости, прозорчета. Звъня на Балтаков, той вика: аз съм извън София. Звъня на Ваня Вълкова и тя вика: аз съм извън София, оправяйте се. И аз какво да се оправя? Събрах кошчетата, наставих ги да не тече вода и си тръгвам. И гледам Милен Митев, ама не го познавам, седи на втория етаж и викам: гледай сега...

Симона Велева: Работихте ли тогава?

Георги Даскалов: Не, като си тръгвам вече, към 11 часа си тръгвам и викам: не те познавам, ама щом си тук сигурно си някакъв началник...

Галина Георгиева: В 11 часа вечерта?

Георги Даскалов: Да. Да ти кажа, че горе съм оставил отключено и че тече вода отвсякъде и това нещо трябва да се оправи. И после пиша на Балтаков и викам: господин Балтаков, ще падне някой от прозорците отгоре и ще повреди техника, остави техниката, човек ще убие. И той вика: ние ще ви преместим ей сега. Шест месеца!

А с господин Митев почти не съм говорил. Поздравяваме се. Там е много трудно. Там ходих за един проект, дето Ружа Маринска, Бог да я прости, събра цялото публицистично творчество на Сирак Скитник. И там не мога да вляза един месец. Идеята беше да се финансира част от това. Все пак Сирак Скитник е патрон на радиото, като се издаде този тритомник – 2000 страници цялото публицистично творчество на Сирак Скитник, да си купи радиото 100 книги примерно и да си ги подарява на гости, да ги дава като награди. Обаче не можах да вляза, да се доредя. До Валери Запрянов само стигнах.

Галина Георгиева: Ето сега ползвате тази трибуна, той е действащ до няколко дни генерален директор, да озвучите тази своя идея.

Георги Даскалов: Ама то не знам и докъде стигна, защото пък Ружа Маринска почина и те забатачиха проекта.

Галина Георгиева: Всеки един от кандидатите, подал заявление за участие в процедурата, дава своето съгласие неговата концепция да бъде качена на сайта на Съвета за електронни медии. Вие сте дали Вашата да се качи и аз се радвам, защото ще има възможност хората да се запознаят с информация на човек, който живее и сърцето му тупти за Българското национално радио.

В случай че не Ви стигна времето нещо да допълните и да добавите към концепцията си, предоставям останалата част от моето време да го направите.

Георги Даскалов: Мисля, че по-важните неща успях да си ги изговоря. Искам да кажа, че няма нищо страшно, човек и да спечели, и да загуби – никой не е застрашен. Да не се подготвят протести, някакви други неща. Не дай боже! Аз, където съм работил, винаги съм успявал да изградя екип. Не знам как го правя, но го правя. Като възстановихме „Демокрация“ и два-три месеца не идват никакви пари, и аз казвам там на Маргарита Бойчева, други хора, приятели, казвам: хора, тръгвайте си, няма пари. И те викат: Жоро, ти докато стоиш и ние няма да тръгнем. И мисля, че мога да го постигна това, защото аз съм открит, не се страхувам, мога да си говоря с хората, мога да ги мотивирам. Разбира се, много са важни парите, но не винаги парите са най-важното. Но без пари не може сега, няма какво да се заблуждаваме.

Мисля, че голямата цел е тази – да направим екип поне от тези структури, които са бъдещето, а ефирът да има по-хубаво вдвояване със сайта, да вървим напред, защото искаме не искаме ще трябва да се пренесем в интернет.

Габриела Наплатанова: Щом госпожа Георгиева подава ред, да минем към госпожа Къдринова. После и аз ще Ви задам въпроси.

Къдринка Къдринова: Много ми е приятно да Ви видя тук, господин Даскалов. Ние сме се запознавали с Вас в радиото, знаете.

Георги Даскалов: Няколко пъти. И в „Евроком“, и навсякъде.

Къдринка Къдринова: Разбира се. Наистина много автентично представихте картината отвътре. Аз също имам някакви впечатления. Знаете, че съм работила известно време в радиото преди Вие да отидете там. И точно сайта в онзи период мен много ме притесняваше, защото ми се е случвало да подавам информация като дежурна по международни новини и после всъщност в сайта ги виждам по съвсем различен начин. Дори съм звъняла в някакъв момент да питам защо там е пипано и сме се карали.

Георги Даскалов: Това не знам коя година е.

Къдринка Къдринова: 2015 – 2016 г.

Георги Даскалов: Не съм бил.

Къдринка Къдринова: Както и да е – това е преди Вашата ера. Казвам това, просто защото действително забелязах в последните години положителна промяна. Сайтът стана много по-коректен, много по-точен, много по-прецизен във фактите най-вече. Разбира се, има какво да се желае специално за интервютата, защото там разбирам, че е трудно да се свалят интервюта. Освен това човекът, който работи в сайта, невинаги е вътре в темата на интервютата, които се дават и понякога заглавията не са точни.

Георги Даскалов: Това също е проблем, защото нашите трябва да са поливалентни. Един човек няма тясна специализация, може сега да му говори някой животновъд, а след това Андрей Райчев, примерно. И той трябва и двете да ги направи.

Къдринка Къдринова: Точно това исках да Ви питам: в момента колко души работят в сайта? И доколко е възможна тази специализация, за която Вие говорите?

Георги Даскалов: Николай Петров имаше идеи за ресори, ама като видя какви са реалностите, се отказа. Основният сайт сме може би 14 или 15 човека.

Къдринка Къдринова: Това е много малко.

Георги Даскалов: Аз съм ги преброил. Дирекцията е огромна. Дирекцията става 54 човека, обаче има фейсбукари, има видео, има главен редактор, няколко ръководители на направления най-различни. Щатът на дирекцията е голям, ама тези, които са всеки ден на въртележката, са малко. Ние поддържаеме режим, сега някак сме се разбрали сутрин от 7 вечер до 10. Това прави колко? 17 часа.

Къдринка Къдринова: Пожелавам Ви да се намери някакво решение с кадрите, защото наистина са важни.

Тук имам един въпрос, понеже в концепцията ми направи впечатление една Ваша оценка: насърчава се доносничеството.

Георги Даскалов: Има, ама не искам да го коментирам тук.

Къдринка Къдринова: Грешките, които се допускат, биват използвани за смачкване на хората.

Георги Даскалов: Да.

Къдринка Къдринова: Това много страшно звучи.

Георги Даскалов: Да, мога да го илюстрирам, ама не искам.

Къдринка Къдринова: Жалко.

Георги Даскалов: Имаме един чат, който го направихме за комуникация, той се ползва човечите да бъдат мацкани по него. Ела утре на килимчето и така нататък. Как човекът си отива вкъщи после? До 10-11 часа е работил... Както и да е. Не искам да го коментирам. Ще си се борим със собствени средства за това нещо.

Къдринка Къдринова: Благодаря Ви. Аз нямам повече въпроси.

Габриела Наплатанова: Дойде и моят ред. Аз искам да изразя своя дълбок респект към Вашите усилия, защото не просто Вие давате информация от кухнята за широката аудитория, която ни гледа, а вероятно и колегите от БНР, които ни гледат, но аз знам колко е трудна работата за сайт на такава огромна медия, при това с важно национално значение, с обществени мисии – не една разписани. И знам колко е трудно да се насмогне на цялото съдържание, което ефирът произвежда, то да бъде трансформирано за уеб, да му бъде придадена добавена стойност в социалните мрежи, да получи своя вторичен живот, след като ефирът е приключил. Искях да отбележа, че тези Ваши усилия се оценяват и се виждат тук от съветниците, а и от Вашите колеги предполагам, тъй като те са в денонощен режим на работа и всички са ангажирани с това да дадат добър продукт за сайта на БНР. Искан ми се да го видят хората, които също така говореха в концепцията за интегриран нюзрум. Това не е лесно да се случи, да се координира и наистина изисква усилията на всички. Не просто голяма финансова инвестиция, както Вие сте написали, че тройно повече се изисква от необходимото в момента, за да се направят технологично нещата.

Георги Даскалов: В момента, ако човек влезе, прилича на прашасала канцелария от 80-те години в по-голямата част, радиото. Как тия хора идват на работа и как се чувстват, като гледат техните колеги от други медии в какви условия работят? Просто трябва да се направи. Но най-важни са сървърите. Независимо кой е – искайте го това. Без сървърите сме мъртви. Настоявайте. Трябва да има нови сървъри и добра защита.

Габриела Наплатанова: Искях да Ви попитам нещо по-специфично. Отбелязали сте, че кадровата система за подбор и развитие не е правилна. Имаше вътре едни квалификации конкретно какъв тип персонал има в радиото. Да не цитирам точно. Беше доста крайно. Искях да Ви питам какво бихте оптимизирали в организационната структура, ако се ангажирате, ако бъдете избран? И също така да Ви попитам за конфликта на интереси, защото ми стана много интересен този елемент от Вашата концепция.

Георги Даскалов: Това го пропуснах. Доста хора работят на повече от едно място и това понякога поражда конфликт на интереси. Освен всичко друго, повечето колеги имат договор за 8 часа дневно. И втората работа кога я работи? Нощен пазач или какво? Но поне трябва да бъдат помолени хората и накарани да декларират откъде получават пари. Не ме интересува колко, но откъде? За да е ясно. Защото може аз, ако работя на второ място, мога да си каня събеседници или нещо такова, но нека да е ясно. Това не е репресия, но трябва да се знае. Според мен основното е радиото да се постарее да даде поне на звездите си и не само на звездите, но на хората, които носят конструкцията, да им даде добри пари, за да не мислят за други приходи, за друга работа, за други начини. Защото съгласете се, че човек не може да е пълноценен на две работи едновременно. То вярно, че режимът е малко по-специфичен при нас, обаче все пак.

Аз, ако се стигне до мен, ще положа всички усилия за по-нататъшно вдвояване на интернет и ефира, да се постигне една хубава симбиоза и да изглежда медията така, както трябва да изглежда в това време.

Габриела Наплатанова: Благодаря Ви.

Бяхте доста изчерпателен и с тези свидетелства от сърце. Искан да Ви помоля за минута и половина обобщение, призив, ако искате.

Георги Даскалов: Не.

Габриела Наплатанова: Нямате.

Георги Даскалов: Аз съм много благодарен и доволен, че получих възможност тези неща да ги кажа. Трудно се постига такъв диалог в самото радио. И тук се надявам, че като ги изговоря по този начин, ще стигна до повече хора. Надявам се и вие да се замислите.

Габриела Наплатанова: Понеже в мен сработи журналистическият рефлекс, намесени бяха имена на различни хора и добре е все пак да попитаме, ако тук представители на БНР желаят да реагират, а и да отправят свои въпроси към кандидата, имат пет минути за това. Няма.

Това е част от процедурата, тя е открита, прозрачна.

Георги Даскалов: И кой да ме пита? Ани и Мария, никой друг няма.

Габриела Наплатанова: Да, стана ясно кои са тук при нас. С нас вече два дни участват в отразяването на тези изслушвания.

Видяхте седем кандидати, които минаха, изложиха своите идеи за развитието на Българското национално радио в следващите три години.

С това изслушванията по концепциите, които бяха предоставени, приключват и утре в 11,00 ч. СЕМ ще се събере на свое заседание, за да направи избора за генерален директор на Българското национално радио. Благодарим ви.

д-р Габриела Наплатанова: ..... **Галина Георгиева:** .....
и.д. председател

Къдринка Къдринова: ..... **Пролет Велкова:** .....

д-р Симона Велева: .....

Стенограф: .....
Нина Иванова